

Молодший сержант
Сергій КОЛЯДА:
«Курси лідерства –
саме для таких як я.
Є вища освіта,
є бажання стати офіцером.
Тому я тут!»

#1-2

(113-114) 2020

ОФІЦЕР УКРАЇНИ

ЖУРНАЛ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ СУХОПУТНИХ ВІЙСЬК
ІМЕНІ ГЕТЬМАНА ПЕТРА САГАЙДАЧНОГО

У НОМЕРІ:

- 8 Після поранення він боявся одного: залишитись поза армією...
- 10 Смуга унікальна! Аналогів у Європі немає!
- 12 За прикладом батька
- 22 Владика Степан Сус: «Сучасний єпископ має бути людяним»
- 24 У пейнтболі все по-справжньому
- 26 «Місія в Україні – одна з найважливіших для Канади!»
- 28 Незламний духом, він їде на «Ігри Нескорених – 2020»
- 30 «Страшний» імідж інструкторів з Віконсину
- 32 Досвід, отриманий під час навчання, стане корисним для нарощення спроможностей Вітчизняного війська
- 34 Відлуння Другої світової
- 38 Вивчаймо українську мову

У ДОБРУ ПУТЬ,
ВИПУСКНИКИ!

стор. 17

АБИ НЕ ЗАЛИШИТЬСЯ
«ВІЧНИМ
КАПІТАНОМ»

стор. 16-17

ЦЬОГОРІЧ
ПЕРШОКУРСНИКІВ
ПОВІЛЬШАЄ

стор. 18-21

ОФІЦЕР
УКРАЇНИЖурнал Національної академії сухопутних військ
імені гетьмана Петра СагайдачногоРедактор
Ігор МАХНОРедакційна
колегія:
Павло ТКАЧУК
Артур ЛУНЬКОВ
Антон
МИРОНОВИЧ
Віталій
СТЕЧИШИНЛітературний
редактор
Наталія
ІЩУКДизайн та
верстка:
Василь
ПАЛІЧУКДумка редакції не
завжди збігається
з думкою авторів.
Відповідальність
за достовірність
інформації несуть
автори.Редакція залишає
за собою право
використовувати,
редагувати та
скорочувати
матеріали.
Листи, рукописи,
фотоматеріали не
рецензуються і не
повертаються.При використанні
матеріалів
посилання
на журнал
обов'язкове.Журнал
зареєстровано в
Міністерстві
юстиції України.
Свідоцтво
про державну
реєстрацію:
серія
КВ № 24011-
13851Р
від
11.05.2019 рокуВіддруковано
у друкарні
Національної
академії
сухопутних
військ
імені гетьмана
Петра
СагайдачногоОбсяг -
10 друк. арк.
Замовлення
№ 9
від
25.02.2020р.
Наклад 500 прим.Адреса редакції:
79012, м. Львів,
вул. Героїв
Майдану, 32E-mail:
asvpress@gmail.com
Інтернет:
<http://www.asv.gov.ua>

Aut vincere, aut mori.

Scientia vinces.

Docendo discimus

Генерал-лейтенант Павло ТКАЧУК:

«МИ ДАВНО СТАЛИ НА ШЛЯХ УДОСКОНАЛЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ЗАДЛЯ ДОСЯГНЕННЯ СУМІСНОСТІ ЗІ СТАНДАРТАМИ НАТО»

Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного – головна кузня кадрів для найчисельнішого виду військ. Її по праву вважають флагманом у запровадженні інноваційних освітніх проєктів за стандартами НАТО

На запитання, пов'язані з реалізацією розробленого у Міноборони спільно з експертами держав-членів НАТО проекту «Розвиток системи військової освіти та підготовки військових фахівців» вичерпні відповіді дав начальник Академії генерал-лейтенант Павло Ткачук.

– Саме наш навчальний заклад стояв у витоків створення цього проекту, – зазначив Павло Петрович. – За ініціативи викладацького колективу ми успішно провели пілотний проект «Курси лідерства офіцерського складу» з підготовки громадян, які мають вищу освіту, на первинні офіцерські посади тактичного рівня з терміном навчання 1 рік. Отримані результати засвідчили ефективність підготовки офіцерських кадрів за скороченими термінами. 2019-го такий проект започаткували ще три навчальні

заклади тактичного рівня. Він є обрисом майбутнього фахового курсу професійної підготовки SPECIALITY TRAINING COURSE (L-1B), запровадження якого в систему вишколу офіцерських кадрів тактичного рівня планується з 2021 року.

В Академії успішною стала апробація іншого пілотного проекту «Курси капітанів», який відповідає фаховому курсу підвищення кваліфікації L-1C за стандартами НАТО.

За результатами вступних випробувань було зараховано на навчання 15 офіцерів із 25 кандидатів. За три місяці вони набули знань та навичок, які у подальшому допоможуть якісно виконувати обов'язки на посадах капітанської ланки. А це: командир роти, офіцер штабу батальйону, офіцер оперативного відділення штабу бригади тощо. Особливість курсу – вивчення процедур

ухвалення рішень за натівськими стандартами (TLP, MDMP) та розподілу повноважень офіцерського і сержантського складу. І, безумовно, набуття лідерських якостей.

Окрім того, один із пріоритетних напрямів – мовна підготовка. Без належного знання англійської мови й говорити про ефективну взаємодію підрозділів, які входять до багатонаціональних контингентів. Для цього збільшено на 15 % бюджет навчального часу, виділеного для інтенсивного вивчення іноземної мови, довівши його до 690 годин.

В Академії успішно функціонують English Speaking Club, факультатив з удосконалення мовної підготовки. Щосуботи запроваджено день англійської мови. Заняття з курсантами відвідують представники збройних сил США, Канади, ФРН, Данії. Спілкування з носіями мови навчає особливостям застосування військової термінології.

– Що збережеться корисного із сьогодення під час реформування й переходу до нової системи військової освіти?

– Відверто кажучи, ми давно стали на шлях удосконалення освітнього процесу задля досягнення сумісності зі стандартами НАТО. Те, що я перерахую, є не лише приводом для гордості. Без цього ми не зможемо рухатись далі.

Отже, ми запровадили вивчення курсантами процедур ухвалення рішень за натівськими стандартами у навчальній дисципліні «Основи військового управління, штабні процедури НАТО».

І повністю перейшли на використання тактичних знаків Альянсу за стандартом APP-6 та систем координат MGRS.

Під час занять, тренувань і командно-штабних навчань використовуємо програмні продукти країн-партнерів, а саме: Follow Me, Virtual Battlespace 3, JCATS (Joint Conflict and Tactical Simulation). Вони дають курсантам змогу практично оцінити результати ухвалених ними рішень. Вдалося організувати системне проведення командно-штабних навчань батальйонного рівня. Курсанти виконують весь комплекс функціональних обов'язків з управління військами у складі штатних органів управління на тлі складної тактичної обстановки, притаманної сучасному бою. Такі навчання відбуваються з використанням тактичних знаків, картографічних стандартів системи координат і процедур ухвалення рішення згідно зі стандартами НАТО.

Усе це у поєднанні з вивченням і практичним застосуванням досвіду ЗСУ в АТО та ООС і є нашим сьогоденням. Тому не випадково Військовий комітет НАТО, як і у квітні 2018-го, вдруге обрав для свого виїзного засідання саме нашу Академію, що є свідченням того, що колектив вишу багато зробив для імплементації євроатлантичних принципів і стандартів у контексті прагнення України до членства в Альянсі.

– Павле Петровичу, Ви не один рік вивчали досвід військової освіти у країнах НАТО. Яка система найбільше підходить для впровадження у нас?

– Я відвідав чимало військових навчальних закладів, зокрема у США, Франції, ФРН, Туреччині, Данії, Словаччині, Польщі. Підхід до військової освіти як у США, так і в європейських країнах, неоднорідний, адже кожна держава має свої пріоритети у питанні щодо підготовки офіцерів.

На мою думку, основою для вдосконалення системи військової освіти в Україні має стати досвід Військової академії збройних сил США, відомої як Вест-Пойнт, де освіта і військовий вишкіл розділені. Поясню: спочатку курсант здобуває ґрунтовні знання з певних дисциплін, отримує диплом бакалавра, паралельно вивчає загальновійськову підготовку. А далі, вже у навчальних центрах чи школах, триває його вишкіл за визначеним фахом. Якщо проаналізувати напрями вдосконалення військової освіти нашим Департаментом військової освіти, науки, гуманітарної та соціальної політики, то переконаємося у її наближеності саме до американської моделі.

Рівень підготовки курсантів приємно дивує закордонних партнерів

– Набуття операційної сумісності на основі натівських стандартів – одна зі стратегічних складових реформування системи військової освіти. Яким чином це відбувається в Академії?

– З 2014 року Збройні Сили України задіяні в ініціативі взаємосумісності партнерів, започаткованій задля збереження і подальшого розвитку операційної

сумісності держав-членів і партнерів після завершення операції Альянсу в Афганістані. У межах цієї ініціативи НАТО відряджає в Україну військових інструкторів і радників. В Академії на постійній основі працюють представники ФРН, Данії та Канади, які допомагають імплементувати у навчальні плани і програми стандарту НАТО. У Міжнародному центрі миротворчості та безпеки набувають операційної сумісності також опікуються представники збройних сил США, Канади, Великої Британії, Польщі, Литви, Данії та Швеції, які діють у межах тренувальних місій JMTG-U, OpUNIFIER, ORBITAL.

До речі, у наших курсантів є унікальна можливість практикуватися і у процесі міжнародних навчань, таких, як «Rapid Trident», де вони, а також викладачі виконують обов'язки у складі штабів бригади, батальйонів та багатонаціональних підрозділів. Якісний і достатньо високий рівень підготовки наших учасників неодноразово відзначало керівництво і представники країн НАТО. Досягненню операційної сумісності сприяє і залучення наших науково-педагогічних працівників та курсантів до навчання у військових вишах США, Канади й Великої Британії.

Плануємо запровадити у навчальні плани і програми з вивчення порядку виклику й корегування вогню артилерії, фіксації мінних полів, як це робиться в арміях Альянсу.

– Що є наріжним каменем фундаментальних змін у військовій освіті?

– Насамперед, це приведення до необхідних вимог законодавства України. І хоча це не входить до моєї компетенції, втім ми постійно складаємо і подаємо пропозиції щодо вдосконалення чинних нормативно-правових актів та керівних документів, що власне регламентують організацію освітнього процесу.

Окреме і надзвичайно важливе питання – інфраструктура. Нами зроблено немало: за останні три роки на полігоні – що є основою польового вишколу курсантів і слухачів курсів – створено Центр імітаційного моделювання, найбільший в Україні навчально-тренувальний комплекс «Ведення бою в урбанізованій місцевості», де представлені такі елементи, як житлові квартали міста і селища, промзона, так званий Kill House. Цього року облаштували нову «Смугу розвідника» і вже завершуємо абсолютно інноваційну «Смугу лідера».

За останній рік значно змінилася інфраструктура для активних занять з фізичної підготовки. Безпосередньо в Академії, окрім спортивного залу, футбольного поля й майданчиків для змагань, віднедавна функціонує сучасний тренажерний зал.

Нині споруджуємо сучасний спорткомплекс із басейном. Працюємо над проектно-кошторисною документацією та розраховуємо на відповідне державне фінансування. А на полігоні за останні роки звели кілька об'єктів для занять із фізпідготовки. Майбутні офіцери повинні використовувати кожну вільну хвилину для належного фізичного розвитку!

– Чи зміняться у ході реформування правила прийому до Академії?

– Вони формуються відповідно до умов, визначених Міністерством освіти і науки України. Вступники до вищого військового навчального закладу повинні мати певні базові знання, відповідний рівень фізичної підготовки, а також бути морально та психологічно готовими до подальшої служби у ЗСУ на офіцерських посадах.

Розроблені нами правила прийому цілком відповідають цим вимогам і суттєвих змін не передбачається.

– Як зарекомендували себе у навчальному процесі курсанти-дівчата?

– Служба жінок у бойових підрозділах на командних посадах давно стала нормою в арміях провідних країн світу. Минулого року і ми вперше в історії сучасної України набрали дівчат на бойові спеціальності, які традиційно вважалися суто чоловічими. Жінки мають право здобути військову освіту та обіймати посади командирів механізованих, артилерійських та інженерних підрозділів. Дівчата довели свою спроможність здобувати непростий військовий фах. Головне – бажання й відповідальне ставлення до навчання та виконання службових обов'язків. Із цим завданням вони впорались на «відмінно». І нам самим варто не поділяти майбутніх офіцерів за статтю.

Нині у курсантських лавах, особливо на бойових спеціальностях, дівчат не так вже й багато. Але у перспективі, я переконаний, їх ставатиме дедалі більше, бо готовність зі зброєю в руках захищати рідну землю притаманні і красуням у військових одностроях.

**Бесіду вів
Олександр ТЕРЕВЕРКО**

ПІСЛЯ ПОРАНЕННЯ ВІН БОЯВСЯ ОДНОГО:

**4-й навчальний корпус
Національної
академії
сухопутних військ
імені гетьмана Петра
Сагайдачного.
В одній з
аудиторій заняття з
другокурсниками з
основ
військового
управління
проводить майор
Ярослав Стеців**

– Раптові й нестандартні дії навіть невеличкого підрозділу під час виконання бойового завдання дуже часто вирішують долю важливої спецоперації, – наголошує курсантам викладач і продовжує, – наведу приклад з реальних бойових дій. Група десантників на БМП для виконання спеціального завдання повинна була подолати кілька кілометрів захопленої російськими терористичними військами території. Однак, за розвідданими, дорогу перекрив ворожий блокпост. Командир групи прийняв, на перший погляд, ризиковане рішення: пройти цей шлях на великій швидкості. Зухвалий кидок десантників – повна несподіванка для ворога. Цей маневр став початком успішної операції.

Майор наводить низку прикладів зі свого досвіду, оперує беззаперечними фактами, розповідає історії з бойової діяльності підрозділу. Іноді ставить запитання курсантам: «А як вчинили б ви? Яке б рішення прийняли?» Заняття проходить у форматі

діалогу вчителя з учнями. Час від часу курсанти засипають викладача запитаннями, цікавляться подробицями бойових дій. І отримують аргументовані відповіді. Іноді офіцер спонукає їх до пошуку відповідей на свої ж запитання.

Спостерігаю за діалогом молодого викладача з курсантами і пригадую першу зустріч з Ярославом Стецівом у березні 2015 року, коли він тільки-но повернувся з Лондона, де йому виготовили протез і поставили на ноги.

Номер наказу про нове призначення записав на серветці

Ми сиділи у київському парку на лавці й Ярослав розповідав, як в нього виникло бажання стати офіцером, як навчався у найпрестижнішому, за його словами, навчальному закладі – Львівській академії сухопутних військ, про перші самостійні кроки на посаді командира взводу десантників.

А потім була війна і фатальне 25 серпня: під Хрящуватим, що на Луганщині, рятуючи побратимів, опинився в зоні обстрілу. Вибухом гранати відірвало ліву ногу, праву прошило осколками.

– У вінницькому шпиталі лікар якось запитав, чим планую далі займатись, – пригадує тоді ще старший лейтенант Стеців. – І було два шляхи: йти вчитись у цивільний виш і здобувати інший фах або поборотись за право продовжувати службу. Найбільше боявся залишитись поза армією.

Колектив Академії надав офіцеру можливість проявити себе на посаді викладача. Але тоді ще не було механізму, за яким військові із пораненням могли б залишатися на службі. По кожному такому офіцеру керівництво Міноборони приймало окреме рішення. Стеціву довелось двічі звертатись по допомогу до керівництва оборонного відомства. Вперше ще без протеза, коли

ЗАЛИШИТИСЬ ПОЗА АРМІЄЮ...

проходив реабілітацію в санаторії «Конча-Заспа». І вдруге, вже маючи протез.

Після зустрічі в парку, другого дня ми з Ярославом побували в кабінеті заступника глави оборонного відомства. Стеців знову впевнено підтвердив бажання повернутися на службу, попри можливі труднощі.

Коли вийшли з кабінету високого начальника, Ярослав зізнався: присутність на зустрічі журналіста додала йому впевненості, а оприлюднення обіцянки посадовця у засобах масової інформації мало посприяти зняттю всіх бюрократичних бар'єрів. Утім, не обійшлося без тривалого очікування рішення щодо подальшої долі офіцера.

5 травня 2015 року стало для офіцера своєрідним святом, за столом зібралася вся сім'я.

– Пролунав телефонний дзвінок, – пригадує Ярослав. – Узяв слухавку та почув найбажанішу для мене звістку: підписано наказ начальника Генштабу про моє переведення з військової частини до Академії. Цим же наказом я залишався на військовій службі. Радості не було меж – настало подвійне родинне свято. Номер наказу тут же записав на серветці...

Боятись помилитись під час навчання – найгірше, що може бути

В Академії Стеціва призначили начальником навчально-тренувального комплексу. Спочатку викладав студентам військової кафедри розвідку і військово-спеціальну підготовку, зокрема це стосувалося технічних засобів розвідки. Через півтора року отримав чергове звання «капітан», а у жовтні 2017-го його призначили викладачем кафедри тактико-спеціальних дисциплін.

– Викладаю основи військового управління. Ця дисципліна складається з двох розділів: стандарти

Збройних Сил і євроатлантичні процедури та стандарти управління підрозділами, – пояснює Ярослав Стеців. – Цей предмет допоможе курсантам зрозуміти й порівняти переваги і недо-

В арсеналі молодого викладача кілька розроблених кейсів, які курсанти розв'язують під час занять. За словами Ярослава, завдяки бойовому досвіду йому, можливо, трохи легше, аніж

ліки того чи іншого стандарту. І коли ми перейдемо до вивчення порядку роботи командира взводу за стандартами НАТО, тоді вони зможуть більш ґрунтовно все усвідомити.

Майор Стеців переконаний: під час переходу на натівські стандарти слід обов'язково враховувати досвід війни на Донбасі. Крім того, викладачі мають розуміти, як імплементувати ці стандарти у свої дисципліни.

– Я у своїй викладацькій роботі використовую кейс, – ділиться Ярослав. – Замість великої кількості теорії, різноманітних слайдів, пропоную опис реальних бойових ситуацій. Курсанти самостійно можуть аналізувати тактичну обстановку, досліджувати ситуацію, пропонувати власні командирські рішення і вибрати кращі з них. Намагаємось розвивати критичне мислення, щоб майбутній офіцер, опинившись на полі бою, міг самостійно правильно діяти. Боятись помилитись під час навчання – це найгірше, що може бути.

колегам. Адже коли пояснює якийсь маневр мотопіхотного взводу за стандартами НАТО, то, аби курсанти не сприймали це як теоретичну конструкцію, пропонує приклади зі свого минулого. І це спрацьовує. Довіру курсантів викладачу необхідно заслужити. Але для цього слід постійно вдосконалювати і розробляти методи щодо подачі навчального матеріалу, говорити доступною мовою. І якнайглибше аналізувати допущені помилки у ході бойових операцій, відповідати на доволі незручні питання.

– Коли курсанти під час комплексного тактичного тренування у Центрі імітаційного моделювання змагаються за право сісти на командирське місце і пропонувати власне рішення на ведення бою, це мене особливо тішить і надихає, – усміхається майор Стеців і риторично запитує: «А що може бути найкращим для викладача, аніж бачити неймовірно вмотивованих курсантів?»

Олександр ТЕРЕВЕРКО

СМУГА УНІКАЛЬНА! АНАЛОГІВ У ЄВРОПІ НЕМАЄ!

За оцінками іноземних експертів, ця смуга перешкод є однією з найдовших і найскладніших у східній та центральній Європі, аналогів якій немає у європейських арміях

У навчальному центрі Академії впродовж року збудовано сучасну смугу перешкод для підрозділів розвідки. За оцінками іноземних експертів, що постійно перебувають на базі Міжнародного центру миротворчості та безпеки, ця смуга є однією з найдовших і найскладніших у східній та центральній Європі, аналогів якій немає в європейських арміях. Її облаштували згідно із вимогами наших розвідників, які пройшли гарт АТО/ООС.

– Смуга складається з 26 різних перешкод, – пояснює майор Анатолій Кухар. – Увесь комплекс вимагає від розвідника не лише витривалості й сили, потрібно відчувати потужний командний дух, аби подолати свої страхи та набути впевненості.

Розпочинається смуга перешкод імітацією десантування «по-штурмовому» з гелікоптера. А далі кожному з перешкод можна модифікувати на розсуд інструктора, тобто створювати розтяжки, мінні поля чи навіть засідки.

– Військові розвідники з країн НАТО, які були на тренуваннях, висловили щире захоплення, – продовжив майор Анатолій Кухар. – Ба більше, ведуться перемовини, що підготовка іноземних спеціалістів відбуватиметься саме тут.

Нормативів проходження такої смуги перешкод поки що немає. Саме тому підрозділи, що тренуються і навчаються, наразі в буквальному розумінні відпрацьовують новітні стандарти, за якими готуватимуть українських та, можливо, й іноземних розвідників. На створення цієї унікальної смуги перешкод держава витратила 1 мільйон 600 тисяч гривень.

Нагадаймо, що цей навчальний центр сформовано у 2014-му, коли наші Збройні Сили відчували потребу у фахівцях різних військових спеціальностей. І зі своїм завданням інструктори впоралися. За роки війни тут підготовлено понад 130 тисяч військових фахівців.

Тарас ГРЕНЬ

НОВЕ ЖИТТЯ ТАНКОДРОМУ «ЩИРЕЦЬ»

На танкодромі ревуть двигуни БМП. 14-тонні машини долають складний п'ятикілометровий маршрут із перешкодами: ровами, крутими схилами та проходами у мінних полях. За штурвалами колісних панцирників – майбутні випускники Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного, що стануть командирами механізованих взводів у бойових бригадах. Не встигли вони як слід відпочити після фізичного навантаження та нервового напруження від водіння бойової машини піхоти, як неподалік уже пересідають за важелі танка.

Усе це відбувається на танкодромі «Щирець» Міжнародного центру миротворчості та безпеки Академії. Як розповів старший викладач кафедри водіння бойових машин та автомобілів факультету бойового застосування військ згаданого вишу підполковник Сергій Степанов, практичні заняття з курсантами розпочалися ще у грудні, вперше після дев'ятирічної перерви.

Цьому передувала копітка робота з відновлення і поліпшення польової навчально-матеріальної бази полігона і, зокрема, цієї ділянки.

– Насамперед відновлено трасу танкодрому, прочищені марш-

рути для виконання навчальних і підготовчих вправ, накриті перешкоди згідно з вимогами курсу з водіння, – розповів начальник танкодрому прапорщик Андрій Дзвоник.

Раніше танкодром використовував для обкатки відремонтованої техніки Львівський бронетанковий завод, частково для навчання мобілізованих. Однак у такій діяльності не було системності. Тож керівництво Академії вирішило почати використовувати танкодром на повну потужність, передусім для навчання курсантів.

– Тут придатні ґрунти для важкої техніки, розвинена інфраструктура, окрема віддалена ділянка, – пояснив начальник танкодрому. – Вже нині можна відпрацьовувати вправу з водіння у колоні протяжністю вісім кілометрів. Загалом можна відпрацьовувати різні завдання на чотирьох маршрутах.

У найближчій перспективі планується реконструювати командний пункт танкодрому та окремі класи.

– Сьогодні у нас є всі можливості щодо повноцінного навчання наших курсантів водінню бойових машин, – зауважив старший викладач кафедри водіння бойових машин та автомобілів видового навчального закладу підполковник Микола Пинчук. – Тут тренуються майбутні командири механізованих підрозділів. Враховуючи досвід бойових дій на Донбасі, у програму їхньої підготовки включено не лише водіння бойової машини піхоти, а й танка Т-64, МТ-ЛБ, і БТР-80.

Таким чином, «старий» танкодром отримав нове життя та нову назву між своїми – «Новий «старий» танкодром «Щирець».

Василь ПАЛІЙЧУК

ЗА ПРИКЛАДОМ БАТЬКА

Він з дитинства мріяв бути військовим пілотом, але став піхотинцем. Нині – офіцер Збройних Сил України командує бойовим підрозділом і про свій вибір не шкодує

У школі Олександр був бунтарем. Коли його однокласники ходили у стандартній шкільній формі, він одягав яскраву сорочку. Хотів виділятися, інколи навіть порушував дисципліну. У військовому ліцеї, куди вступив після дев'ятого класу, все змінилось: там життя складалося зі статуту, правил, за порушення яких суворо карали.

А далі – навчання у Національній академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного.

Ідучи до Львова, Олександр підсвідомо розумів, що в країні війна, тож твердо вирішив йти батьківською дорогою. Його тато закінчив військову службу 1996 року у званні капітана, а з початком російської агресії добровольцем вирушив на фронт. Служив у 55-й артилерійській бригаді ЗСУ, а потім у 53-й окремій механізованій бригаді.

У нього із сином була домовленість: Олександр закінчує навчання і йде на фронт, а він звільняється з армії та повертається додому. Так і сталося. Тепер син продовжує справу батька.

Сашко зізнається, що в Академії швидко подорослішав. З осені 2014-го поруч із ним вчилися бійці з бойових бригад ЗСУ, які пройшли фронт, мали поранення. Саме із їхніх розповідей він дізнавався, що таке справжня війна. «Спогади хлопців вражали. Вони описували, здавалось би нереальні події. І після усього пережитого ці бійці йшли вчитися, щоб знову їхати на фронт і не припускати помилок, які траплялися на початку

проведення Антитерористичної операції», – пригадує Олександр.

У роки навчання у вишій школі хлопець щоразу розмірковував, коли думав про те, як сприймуть його бійці на фронті, коли він прийде до них командиром, що відповідь на запитання: «Де ж ти був, коли я воював?». З часом прийшло усвідомлення того, що курсант, навчений в умовах війни, – це майбутній командир, який відповідатиме за життя кожного свого підлеглого. Та й часті виїзди на полігон, постійні тренування робили свою справу. За ці чотири роки майбутній лейтенант навчився керувати бойовими машинами, стріляти з усіх видів зброї, опанував снайперську справу. На війні Олександрові все це дуже знадобилося. Нерідко доводилося ділитися своїми навичками з бійцями безпосередньо на фронті.

У 2018 році серед офіцерів-випускників був і Олександр. «Розподіл по підрозділах тримався у суворій таємниці, але ми знали, у яких бригадах будемо служити ще за кілька днів до того, як нам мали повідомити. Хай вибачає начальник мого факультету, якщо читатиме ці рядки... У нас був побратим Михайло, який допомагав йому. Він підглянув у списки й розповів нам, хто куди поїде», – зізнається Олександр.

Тоді Сашко зателефонував заступникові начальника ліцею, у якому колись навчався, Русланові Кульці. Він був одним із комбатів 23-го батальйону, у якому зараз служить Олександр, адже саме туди його мали відправити. Руслан

Михайлович підбадьорив свого колишнього вихованця й сказав: «Тобі пощастило, якщо служитимеш у цьому батальйоні».

Із Олександром прибуло ще четверо молодих офіцерів, й одразу – на фронт. Першого ж дня Олександр пройшовся позиціями. Коли повернувся до себе в бліндаж, хлопці зробили йому чай. А він сидів і не розумів, що відбувається, як діяти далі? А далі були перші обстріли і перші рішення на посаді командира.

Минав день за днем, Олександр знайомився з бійцями, умовами служби. За два тижні поранило друга, ще одного офіцера на ім'я Віталій. Вони були із Сашком поруч на позиції. Куля зачепила голову побратима. «Я та ще один сержант затягнули Віталія в бліндаж, щоб там перев'язати. Мені запам'яталося, як він мене бив. У нього був шок, він нікого не впізнавав. Потім приїхали лікарі, забрали його у госпіталь. Він лікувався близько місяця, ще стільки ж часу тривала реабілітація», – пригадує офіцер.

Він також зізнається, що тоді поставив собі за мету не бути суто статутним офіцером. Спочатку дозволяв бійцям йому «тикати». Статутом це не дозволено, однак молодий офіцер хотів здобути авторитет, а не примушувати солдатів виконувати писані норми. Йому було неприємно, коли бійці (а серед них і ті, хто не перший рік вже воював) привселюдно зверталися на «ти», але він мовчав і чекав, щоб хлопці самі зрозуміли, як потрібно розмовляти з офіцером.

МАЙБУТНІ ОФІЦЕРИ ВШАНУВАЛИ ПАМ'ЯТЬ ЗАГИБЛИХ ВИПУСКНИКІВ

Після того, як закінчилася ротация і вони вийшли із зони бойових дій, жоден боєць не дозволяв собі звертатися до Олександра на «ти». Повага була заслужена, не наказом, а реальним умілим командуванням.

За першу ротацию Олександром довелося чимало пережити. Він боровся з алкоголізмом у підрозділі, шукав схованки з оковитою. Молодий лейтенант казав, що веде дві війни: проти Росії і проти безладу в підрозділі. У другій він уже переміг, хоча й було нелегко, залишається перша. Різні люди приходять до війська: хтось недавно був водієм маршрутки, а тепер його змушують копати окопи, інший учителював, а нині йому доводиться стріляти у ворога, і сентименти тут недоречні, хтось у мирний час не міг без чарки ні дня прожити, аж раптом тут йому це забороняють. Офіцер постійно наголошував на тому, що таке військо, які вимоги до бійця, що передбачено статутом, а що ні. Він розумів, що у деяких питаннях його сержанти, прості бійці, які воювали, краще орієнтуються. Проте інколи доводилося уточнювати, хто тут командир.

Під час першої ротации Олександр усвідомив, що не все так добре в нашій армії. Він робив висновки не тільки з побаченого у своїй роті. Бюрократія, «непотрібність» ветеранів у тилу, низька мотивація служити серед багатьох — ось речі, про які тепер думає офіцер.

Сашко досі не розуміє, як можна захищати свою країну, відвоювати у ворога власні території, не відкриваючи при цьому по ньому вогонь. Тим більше, що росіяни навіть не думають покидати українські землі. «У моєму випуску було більше сотні офіцерів, усі вони молоді, навчені по-новому. І саме ми змінюватимемо нашу армію! Через війну пройшли тисячі воїнів і за ними майбутнє ЗСУ. Тому, незважаючи на проблеми, все у нас буде гаразд. Просто хочеться, щоб нам не заважали робити свою справу», — підсумував розповідь Олександр.

Михайло УХМАН

15 лютого військовослужбовці Національної академії сухопутних військ взяли участь у вшануванні пам'яті вихованців навчального закладу, які загинули п'ять років тому на Дебальцевському плацдармі.

Разом зі своїми командирами курсанти поклали квіти до пам'ятного знаку загиблим випускникам вишу на Алеї героїв та вшанували їх пам'ятю хвилиною мовчання.

Нині ця битва стала символом незламного духу українського воїна – оборонця рідної землі. Саме за участь у запеклих боях в районі Дебальцевого, гостра фаза яких тривала від 25 січня до 18 лютого 2015 року, двоє вихованців Академії отримали найвищу державну нагороду – звання Герой України. Це випускники факультету бойового застосування військ капітан Володимир Гринюк та старший лейтенант Василь Божок.

На жаль, на Дебальцевському плацдармі, загинуло десятеро випускників вишу: капітан-лейтенант Дмитро Лабуткін, капітани Олег Коваль та Юрій Бутусов, старші лейтенанти Василь Білак, Роман Тимошенко, Сергій Свищ, Денис Чабанчук, Олександр Шимон, лейтенант Микола Микитюк, а також випускник Військового коледжу сержантського складу старший сержант Павло Стець. Всі вони за особисту мужність і самовіддані дії, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, удостоєні високих державних нагород посмертно.

ТРИ ВІЙСЬКОВІ

Ті, хто там служив, добре знають, яка це була пекельна і небезпечна робота. Саме на такі колони моджахеди полювали й влаштовували пастки.

Того ж року полк потрапив під першу хвилю виведення військ з Афганістану. Але молодий офіцер не бажав повертатися додому і написав черговий рапорт на продовження виконання завдань у цій країні. Відтак, залишився там, але вже на посаді заступника командира розвідувальної роти.

– Що запам'яталося з цих буремних років? Мабуть операція з обміну наших військовополонених. Ми мали з афганських в'язниць забрати певних людей і обміняти їх на наших військовослужбовців. Керівництво в'язниць неохоче погоджувалось віддавати командирів бойовиків та їх духовних лідерів, тож у окремих випадках ми діяли силовими методами. Зрештою, коли всіх зібрали, відбули на точку обміну – територію, яку повністю контролював ворог, – пригадує ті події Олег Степанович.

За домовленістю, у тил до ворога наші їхали в обмеженій кількості: на двох бойових машинах, по троє бійців на броні, у десантному відсіку – душмани. Переговори та обмін тривали п'ять годин. Весь цей час розвідники перебували на відкритій місцевості під прицілом ворога. Зрештою, таки вдалося забрати двох наших військових. За цю успішну операцію офіцера було нагороджено орденом Червоної Зірки.

Завдання у складі розвідбату лейтенант Ящишин виконував до самого виведення радянських військ із цієї країни.

Від командира взводу – до начальника розвідки регіонального управління

Після Афганістану Олег Ящишин повернувся на Далекий Схід. У Союзі тривала так звана перебудова, а у республіках починалось загострення міжнаціональних конфліктів.

За Афганістан – бойовий орден

Лейтенантські зірки офіцер отримав після закінчення Новосибірського загальновійськового училища у 1987 році. За власним бажанням був розподілений на Далекий Схід у мотострілецький полк, яким командував на той час Герой Радянського Союзу полковник Аушев, який отримав високе звання за Афганістан.

– Певною мірою це і вплинуло на бажання потрапити на цю війну. Двічі писав рапорти, але отримував відмову. Командир полку заперечував категорично: «Поки я тут, ти туди не поїдеш!» Довелось чекати, допоки Аушев не пішов у відпустку... А ще скористався певними зв'язками, щоб таки добитися свого, – пригадує Олег Степанович.

В Афганістан він прибув у березні 1988-го. Місце служби – 149-й гвардійський мотострілецький полк 201-ї мотострілецької дивізії. Посада – заступник командира роти.

До передислокації в Афганістан ця частина базувалася на Закарпатті. А у складі 201-ї дивізії підрозділи полку дислокувалися в Кундузі, Пулі-Хумрі та Ташкургані. Рота Ящишина супроводжувала колони.

– Бойові виходи фактично відбувалися кілька разів на тиждень. Колони були різні: маленькі – це до кількох десятків машин і великі – до сотень, – розповідає офіцер і, хитро примруживши очі, додає, – «цікава» була робота.

У народі кажуть, що гвічі в огню річку не увійдеш. Та це, напевно, не стосується полковника Олега Ящишина: він тричі повертався на військову службу! Де тільки і в яких формуваннях він не служив! І скрізь стали у нагоді його максималізм, досвід, професіоналізм та патріотизм!

ДОЛІ ПОЛКОВНИКА ЯЩИШИНА

– Напевно, мені екстриму бракувало! Словом, вирішив перевестися у внутрішні війська, у підрозділ оперативного призначення, який власне і залучався до гасіння таких конфліктів. Фактично – це ті ж піхотні частини, такої ж оргштатної структури, однак, зрозуміло, зі специфічними завданнями. Таким чином довелось послужити і у Нагорному Карабасі, на кордоні Дагестану і Чечні, – розповідає співрозмовник.

А коли Горбачов оголосив про розпад Радянського Союзу, офіцер вирішив повертатися на рідну землю. Лише у травні 1992 року зміг перевестися у Національну гвардію України. Тут починав службу фактично з «нуля» – з посади командира взводу. А далі прийняв роту спецпризначення, став заступником командира батальйону, а згодом і комбатом.

Після двох років навчання у Національній академії оборони України Ящишин був призначений на посаду командира окремого батальйону з дислокацією у Красноперекопську. Невдовзі став заступником командира бригади, а далі і командиром бригади Національної гвардії, яка дислокувалася у Львові. Потім відбулося переформатування Нацгвардії у Внутрішні війська. Службу закінчив 2006-го

на посаді начальника розвідки Західного регіонального управління Внутрішніх військ.

Про прикордонну стежу на мариупольському напрямі...

У 2015 році Олег Степанович добровільно пішов до військкомату, аби запропонувати свої досвід та навички для захисту рідної країни.

– На той час Державна прикордонна служба потребувала фахівців з армійським і бойовим досвідом, аби готувати групи швидкого реагування для прикриття колег на контрольних пунктах в'їзду-виїзду, так званих КПВВ. Через те, що з 2003 року вони не мали статусу військового формування, а були правоохоронними, все, скажімо так, військове у прикордонників було, м'яко кажучи, занедбано. Тож я погодився на пропозицію стати прикордонником, – продовжив розповідь офіцер. – Чим займався у ДПС? Формував, комплектував, готував комендатуру швидкого реагування. Це аналог посиленого механізованого (мотопіхотного) батальйону з повним комплектом бронетехніки, артилерійського, зенітного та іншого озброєння.

У 2016 році на посаді начальника штабу комендатури швидкого реагування Західного регіонального управління Державної

прикордонної служби офіцер разом із підлеглими відбув на Схід. Тут підрозділ посилив ділянку від Гнутового до Докучаєвська, що на Маріупольському напрямі.

– Через те, що контрольні пункти в'їзду-виїзду перебували фактично на лінії розмежування або навіть за нею, у так званій «сірій» зоні, ми відповідно силами особового складу нашої комендатури швидкого реагування організували опорні пункти, займали певні позиції і фактично прикривали роботу КПВВ, – продовжує розповідь офіцер.

Під час ротації в АТО Ящишин та його підлеглі неодноразово спостерігали за тим, як курсанти Рязанського і Новосибірського військових училищ виїжджали на окуповану українську територію для проведення військової практики в умовах бойових дій.

– Досить зухвало поводитися вони. Влаштували як снайперські обстріли наших позицій, так і звичайні провокаційні. При цьому їх прикривали групи спецпризначення. Зрештою, доводилось вжити адекватних заходів і збивати пиху цих нахаб! – пригадує той період служби Олег Степанович.

Після закінчення терміну мобілізації полковник повертається до цивільного життя, але ненадовго. У лютому 2018 року підписує контракт зі Збройними Силами і нині продовжує військову службу – вже втретє за своє життя! Цього разу у Національній академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного на посаді старшого викладача кафедри тактики факультету бойового застосування військ.

З полковником Ящишином я познайомився на полігоні, де він навчав і передавав свій багатий бойовий досвід майбутньому поколінню офіцерів незалежної України. А у таких особистостей, як він, є чого навчитись!

АБИ НЕ ЗАЛИШИТИСЬ «ВІЧНИМ КАПІТАНОМ»

На базі Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного відбулась погоджувальна нарада з проведення пілотного проєкту Курсів капітанів (L-1С) у 2020 році.

Не закінчиш курс – не отримаєш роту

У заході взяли участь представники оборонного відомства, Генерального штабу ЗС України, командування Сухопутних військ, вищих військових навчальних закладів, а також іноземні партнери зі США, Канади та Литви. Зокрема до обговорення долучилися групи радників з питань доктрини та освіти (DEAG) Міноборони США та Об'єднаної оперативної-тактичної групи збройних сил Канади в Україні, радник НАТО з питань розвитку професійного сержантського корпусу при Міністерстві оборони України, а також іноземні радники при академії.

Варто наголосити, що цю нараду ініціював начальник Генерального штабу – Головнокомандувач Збройних Сил України генерал-полковник Руслан Хомчак.

Нагадаємо, перші Курси капітанів проведено на базі Національної академії торік. Участь у них взяли 15 молодших офіцерів. А потрапити на курси могли лише найкращі військові, які пройшли відповідний відбір у частинах та перемогли у конкурсі після прибуття до вишу.

Підготовка тривала три місяці і передбачала модулі: «Бойове

застосування роти та управління діями роти під час загальновійськового бою», «Робота штабу батальйону щодо планування та ведення бойових дій за процедурами «Military Decision Making Process» (за термінологією НАТО – 7-кроковий процес ухвалення військових рішень), «Лідерство та повсякденна діяльність». Слухачам курсів було надано всі необхідні знання і навички, щоб вони могли успішно виконувати обов'язки командира роти.

– Цей пілотний проєкт виявився дуже вдалим. Ми хочемо його у подальшому покращити, зробити насиченішим і цікавішим. Саме тому і зібралися, щоб обговорити подальші перспективи його розвитку, – зауважив заступник начальника відділу супроводження підготовки у ВВНЗ (ВНП ВНЗ) управління підготовки персоналу Головного управління підготовки ЗС України полковник Андрій Бестюк.

– Яка роль і місце цих курсів у загальній системі підготовки і просуванні кар'єрними сходами молодих офіцерів?

– Не закінчивши цей курс, не отримаєш роту і не станеш капітаном. Або будеш «вічним капітаном», якщо встиг отримати це звання без курсів, – зазначив офіцер. – Ми хочемо

зробити його обов'язковим, і наразі триває робота над змінами деяких наказів, щоб саме він був вписаний у відповідний каталог. Також плануємо охопити максимальну кількість спеціальностей.

Як удосконалюватиметься проєкт?

Учасники наради обговорили пропозиції та зауваження щодо запровадження фахового курсу професійної підготовки, як складової Лідерських курсів тактичного рівня, а також його роль у системі фахового кар'єрного зростання офіцерів.

Науково-педагогічні працівники Національної академії предметно проаналізували пілотний Курс та надали рекомендації щодо подальшого удосконалення. Учасники заходу обговорили проблемні питання, які можуть виникнути під час розгортання фахового курсу професійної підготовки в інших військових вишах.

За підсумками наради напрацьовані пропозиції, які будуть подані на розгляд начальнику Генерального штабу. Серед основних зокрема запровадження такого курсу не тільки для офіцерів механізованих і танкових військ, а й для артилеристів та логістів; збільшення практичних занять і започаткування дистанційного навчання.

Слід зауважити, що подібна система кар'єрного зростання існує у країнах-членах НАТО, про що докладно розповіли представники США та Канади. У Збройних

Силах України вона лише опробується. Пілотний проект – це перша ластівка. Молоді офіцери, які мріють про військову кар'єру, повинні розуміти, що на них чекають такі зміни й щодо професійної підготовки. До речі, обов'язкова вимога для ротних недалекого майбутнього – знання англійської мови.

У ДОБРУ ПУТЬ, ВИПУСКНИКИ!

У Військовому коледжі сержантського складу Національної академії сухопутних військ відбувся черговий випуск.

Привітали молодих сержантів перший заступник Командувача Сухопутних військ Збройних Сил України генерал-лейтенант В'ячеслав Назаркін, керівництво вишу, військовослужбовці ЗС Канади, які надають допомогу у підготовці підрозділів Українського війська у рамках «Об'єднаної групи з підготовки – Україна».

Благословив випускників на добру службу капелан настоятель Храму Стрітєння Господнього отець Михайл.

Вихованці здобули військовий освітній фах за дев'ятьма спеціалізаціями підготовки, зокрема з ремонту та обслуговування автомобільної техніки, організації перевезень і управління на автомобільному транспорті, експлуатації інженерної та дорожньо-будівельної техніки, радіаційного та хімічного контролю, експлуатації військових радіостанцій, організації харчування, зберігання ракетно-артилерійського озброєння та музичного мистецтва.

Шестеро з них – молодші сержанти Ярослав Меда, Катерина Марунчак, Тетяна Самотей, Валентин Філімошенко, Олег Чобу та Дмитро Штуглінець – закінчили навчання на відмінно та отримали дипломи з відзнакою.

ЦЬОГОРІЧ ПЕРШОКУРСНИКІВ ПОБІЛЬШАЄ

Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного – один з провідних навчальних закладів у системі військової освіти. Сьогодні тут навчається декілька тисяч курсантів за 10 спеціалізаціями, які в майбутньому поповнять офіцерський корпус Збройних Сил України.

Час біжить швидко і на порозі вже нова вступна кампанія 2020 року. Які її особливості, що потрібно знати майбутнім абітурієнтам, які категорії громадян мають певні пільги під час вступу? Про це та багато іншого розповіли заступник начальника Академії з навчальної роботи, кандидат військових наук полковник Олексій Красюк та відповідальний секретар приймальної комісії навчального закладу капітан Андрій Баган. Одразу зазначу, що мова піде про молодь, яка мріє про офіцерські погони і здобуття вищої освіти.

Військові комісаріати вже приймають від цивільної молоді документи на вступ

Промайнув перший місяць нового року. До речі, вже з січня особи з числа цивільної молоді, які вирішили вступати до вищих військових навчальних закладів, могли подавати відповідні документи до своїх районних військових комісаріатів. Тож, тим хто думає, що часу ще достатньо – таки треба поспішати, адже він спливає дуже швидко.

– Насамперед, хто ж має право вступати до Академії для здобуття ступеня бакалавра з присвоєнням офіцерського військового звання? Як встановлено правилами прийому – це особи із числа цивільної молоді та ліцеїсти віком від 17 до 30 років, які здобули повну загальну середню освіту. В тому числі ті хлопці та дівчата, яким 17 років виповнюється у рік зарахування

на навчання. І друга категорія осіб – це військовослужбовці, резервісти та військовозобов'язані, які теж здобули повну середню освіту, але не мають військових звань офіцерського складу, у разі зарахування їх на перший та наступні курси навчання, – розповів заступник начальника Академії з навчальної роботи полковник Олексій Красюк.

Видовий навчальний заклад здійснює підготовку військових фахівців за такими освітньо-кваліфікаційними рівнями та напрямками підготовки: молодший спеціаліст, бакалавр та магістр командного, інженерного та гуманітарного фаху для механізованих, танкових, інженерних, ракетних військ і артилерії, артилерійської розвідки, а також фахівців з морально-психологічного забезпечення та музичного мистецтва. Щодо відмінностей для вступників, як ми кажемо, з

військ та цивільної молоді, то вони є як у термінах подачі документів, так і у самій процедурі вступу. Зокрема, кандидати з числа цивільної молоді свою особову справу і заяву подають до РВК за місцем реєстрації до 1 червня. Особи з числа рядового, сержантського і старшинського складу військової служби за контрактом та строкової військової служби подають відповідний рапорт за підпорядкованістю у період з 1 лютого до 1 квітня.

Строковиків готують до вступу протягом 25-денного збору

Найбільш суттєвою відмінністю при вступі між цивільною молоддю і військовослужбовцями є та, що перші беруть участь у конкурсі за результатами сертифікатів зовнішнього незалежного оцінювання, другі – переважно за результатами вступних іспитів з конкурсних предметів, які проводяться у стінах Академії. До речі, правом на складання вступних іспитів, окрім військовослужбовців Збройних сил України та інших військових формувань, користуються також: випускники військових ліцеїв та ліцеїв з посиленою військово-фізичною підготовкою (і закладів, прирівняних до них), які закінчили навчання у рік вступу; студенти закладів вищої освіти, які виявили бажання в подальшому проходити військову службу за контрактом на посадах осіб офіцерського складу; дітисироти; учасники бойових дій; особи, визнані постраждалими учасниками Революції Гідності; громадяни України, які у рік

вступу здобули повну загальну середню освіту за кордоном.

До речі, щоб строковики мали змогу підготуватися до цих іспитів, вони завчасно до 11 червня прибувають до Академії і безпосередньо на місці проходять 25-денні навчальні збори.

Ті, хто планує вступати до Академії з числа цивільної молоді, вже зараз повинні розуміти, на які предмети слід звернути увагу, аби отримати найвищі бали із ЗНО. Звичайно кожна спеціальність має свій перелік конкурсних предметів, але обов'язковими є українська мова та література, у більшості здається «історія України», а також «математика», «іноземна мова», «географія» та «фізика». З конкретним переліком предметів по кожній спеціальності можна ознайомитись на сайті Академії.

Усі вступники обов'язково проходять психологічне обстеження, медичний огляд та рівень фізичної підготовки.

Про «курси лідерства», набір дівчат і конкурс...

У 2018 році у Національній академії було запроваджено набір, на так звані, «Курси лідерства». Це пілотний проект, який передбачає вступ для осіб, які вже здобули вищу освіту в цивільних

навчальних закладах, але виявили бажання пов'язати свою долю з військом і стати офіцерами.

– Для такої молоді передбачено навчання протягом лише одного року! Перший набір ми здійснювали лише за двома спеціалізаціями: «управління діями підрозділів механізованих військ» та «управління діями підрозділів артилерії». У минулому році ми додали ще спеціалізацію «управління діями підрозділів танкових військ». Фактично – це найбільш затребувані фахівці, яких сьогодні бракує у військах. Минулоріч ми за цією програмою набрали 75 чоловік. Хочу підкреслити, що вони одразу підписують відповідний контракт і отримують грошове забезпечення військовослужбовця контрактної служби. І цього року ми теж плануємо набір на ці курси. Це дуже хороший шанс для людей, які мріють про офіцерські погони, але свого часу зробили вибір не на користь військового вишу, – зауважив полковник Олексій Красюк.

Як завжди охоче вступають до Академії дівчата. У минулому році зробили виняток: особам жіночої статі дозволили вступати на всі спеціальності, у тому числі так звані «бойові». У підсумку

курсантами першого курсу стали 58 представниць прекрасної статі. Переважна більшість із них обрали спеціалізацію «морально-психологічне забезпечення у підрозділах, на кораблях». Втім, п'ятеро пішло на артилерійську розвідку, по двоє у піхоту, наземну артилерію та інженерну спеціальність. Одна дівчина опановує спеціалізацію «озброєння та техніка інженерних військ».

Якщо говорити про минулорічну вступну кампанію, то загальний конкурс склав майже три особи на місце. Найбільше бажаючих 7,1 чоловік на місце було на військову культурологію. Трохи менше 4,3 і 4,1 вступників подали заяви, аби стати фахівцями відповідно з морально-психологічного забезпечення військ і систем та пристроїв ракетних комплексів.

– Цього року ми плануємо збільшити кількість майбутніх курсантів. Разом з тим, набір на деякі спеціальності буде зменшено – це стосується, зокрема, спеціалізації «військова культурологія», а на деякі буде суттєво збільшено, а саме командирів підрозділів артилерії, механізованих військ, інженерів та фахівців з МПЗ, – розповів заступник начальника Академії

з навчальної роботи полковник Олексій Красюк.

Право на першочергове зарахування до Академії мають: діти, один з батьків яких загинув (пропав безвісти) у районі проведення АТО/ООС; діти осіб, визнаних постраждалими учасниками Революції Гідності; діти з багатодітних сімей; особи, які є внутрішньо переміщеними.

Курсанти обов'язково отримують стипендію

Для з'ясування цих та багатьох інших питань, майбутні абітурієнти та їхні батьки можуть звертатися до приймальної комісії Національної академії. Вона вже працює у штатному режимі.

За словами відповідального секретаря приймальної комісії капітана Андрія Багана, усі охочі вже активно цікавляться правилами прийому та різними моментами подальшого перебування у стінах Академії. Офіцер склав рейтинг з десяти найпоширеніших запитань, які найчастіше

задають як вступники, так і їхні батьки. Гадаю, вони будуть корисними як для майбутніх абітурієнтів, так і для широкого загалу читачів. Отож...

1. Який мінімальний прохідний бал треба набрати з зовнішнього незалежного оцінювання по кожному з предметів, який є у переліку обраної спеціальності?

Треба подолати рівень у 100 балів.

2. Чи треба платити за навчання?

Фінансування підготовки військових фахівців в Академії здійснюється за рахунок видатків з дербюджету. Тому під час навчання курсанти перебувають на повному державному забезпеченні, включаючи триразове харчування, речове та медичне забезпечення, проживання тощо.

3. Чи отримують курсанти стипендію?

Так, курсанти щомісячно отримують грошове забезпечення незалежно від результатів навчання. А відмінники у збільшеному обсязі.

4. Чи можуть курсанти проживати поза Академією?

Військовослужбовці військової служби за контрактом, а також сімейні курсанти мають таке право з першого курсу, решта – з другого.

5. Де упродовж навчання проживатимуть дівчата?

Курсантам дівчатам надається гуртожиток.

6. Яка подальша доля випускників академії після закінчення навчання?

Всі 100% випускників будуть

розподілені до військових частин. Розподіл за місцем служби відбувається за рейтингом, який здобув курсант за час навчання.

7. Чи готує Академія прикордонників або фахівців для інших силових відомств?

Визначену кількість фахівців навчальний заклад готує для Прикордонної служби України та підрозділів Національної гвардії України.

8. До скількох років можна поступати?

До тридцяти.

9. Чи служать випускники Академії в аеромобільних військах, розвідці, силах спеціальних операцій?

Фахівців за деякими військовими спеціальностями готує виключно Національна академія сухопутних військ. Відтак, вони розподіляються по всіх видах і родах військ Збройних Сил України.

10. Чи передбачені відпустки курсантам?

Так. Курсантам щороку надаються канікулярні відпустки: зимова – тривалістю до 14 днів та літня – 30 календарних днів.

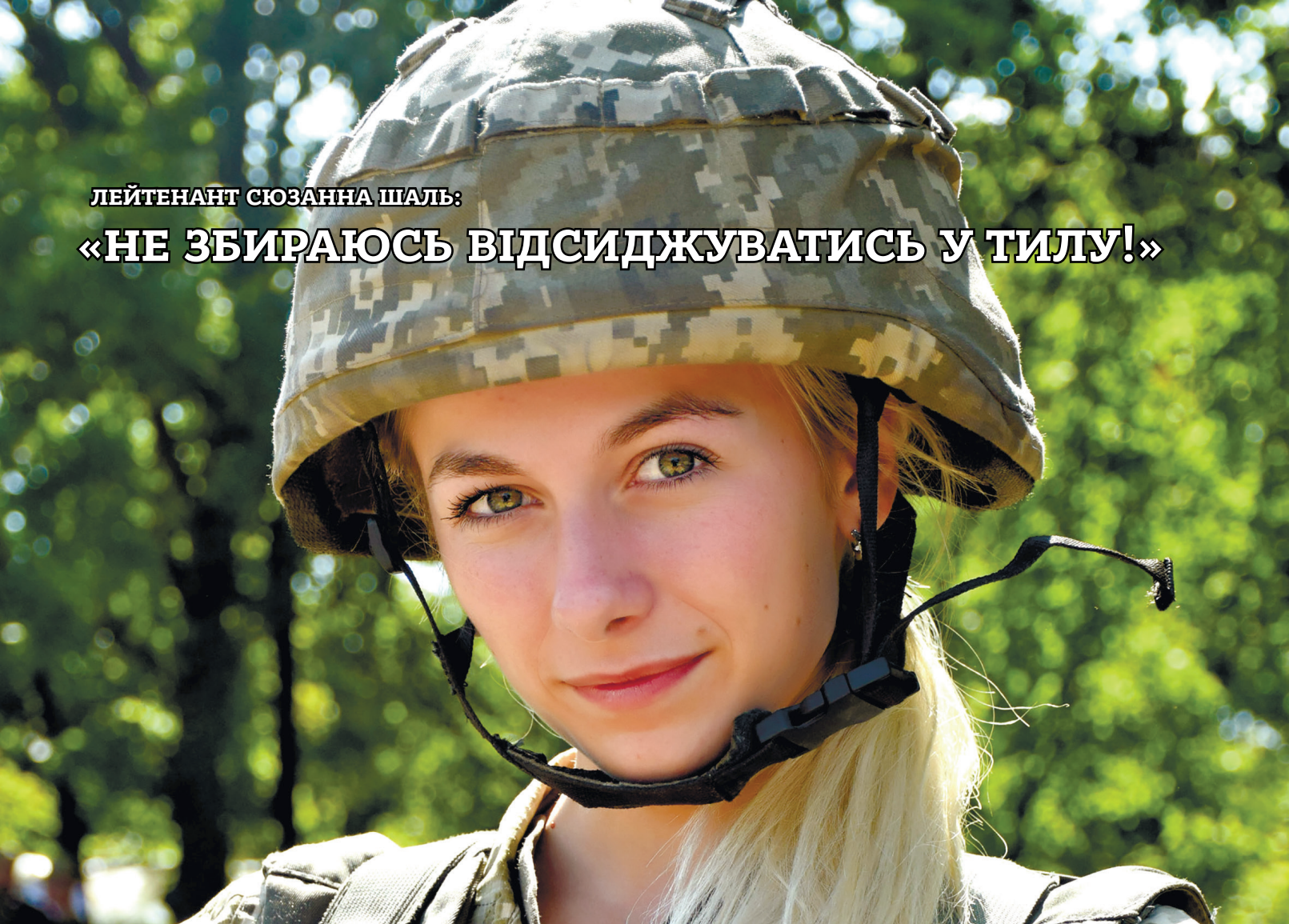
Зрозуміло, що питань щодо вступної кампанії – 2020 виникає значно більше. Вичерпну відповідь можна отримати, звернувшись за адресою: 79012, м. Львів, вул. Героїв Майдану, 32. Або за тел.ЦЦЦефонами приймальної комісії Академії: (032) 258-43-54 та 099-421-80-54.

Віталій СТЕЧИШИН
Фото з архіву
Національної академії
сухопутних військ

ЛЕЙТЕНАНТ СЮЗАННА ШАЛЬ:

«НЕ ЗБИРАЮСЬ ВІДСИДЖУВАТИСЬ У ТИЛУ!»

З майбутньою професією Сюзанна Шаль визначилася ще у дитинстві. Цікавилася зброєю, розпитувала батька-військовослужбовця про армійський побут, активно займалася спортом... А вже після 9-го класу дівчина вступила до військового ліцею з його суворими правилами. Там уперше одягнула однострій і відтоді більше його не знімала.

Нещодавно 20-річна Сюзанна закінчила навчання у Національній академії сухопутних військ. Після випуску вирушила за призначенням у район ООС. Хоча, маючи високий рейтинг з навчання, могла б обрати інше місце служби. Однак виявила бажання служити у бойовій артилерійській бригаді.

– Ще під час навчання вирішила, що в тилу відсиджуватись не буду, – розповідає лейтенант Сюзанна Шаль. – Нині обіймаю посаду заступника командира протитанкової батареї з морально-психологічного забезпечення. Служу поряд зі справжніми героями. У кожного – величезний бойовий досвід. У таких відважних арміїців дійсно є чому повчитися! Намагаюсь заслужити авторитет справами, щоб у моїй особі бачили передусім не дівчину, а військового професіонала.

Бронежилет, подолання кілометрових дистанцій, стрільба з «Рапіри» – усе нарівні з чоловіками... Особливих послаблень суворі артилеристи їй насправді не роблять!

А ще у війську дівчина зустріла своє кохання.

– Ми служимо у різних бригадах, – розповідає Сюзанна. – Він із 14-го року перебуває на фронті. За нього я хвилююся значно більше, аніж за себе.

Анастасія ОЛЕХНОВИЧ

**Бронежилет,
подолання
кілометрових
дистанцій,
стрільба з «Рапіри» –
усе нарівні з
чоловіками...**

Владика Степан СУС:

«СУЧАСНИЙ ЄПИСКОП МАЄ БУТИ ЛЮДЯНИМ»

12 січня цього року у Патріаршому соборі Воскресіння Христового УГКЦ у Києві відбулася Архиєрейська хіротонія наймолодшого католицького єпископа у світі – Степана Суса. Владика Степан став куріальним єпископом Патріаршої курії УГКЦ з титулярним осідком Зіґріса

Сьогодні ми пропонуємо читачам інтерв'ю з Владикою журналіста Радіо «Воскресіння», його роздуми про те, яким має бути священник, своє покликання, про те, що не боїться покидати Гарнізонний храм Святих апостолів Петра і Павла, а також про особистий шлях до священства. Розмова відбулася одразу після проголошення про те, що Синод Єпископів УГКЦ, отримавши попередню згоду від Папи, здійснив канонічне обрання отця Степана Суса, священника Львівської архієпархії УГКЦ, єпископом Курії Києво-Галицького Верховного Архієпископа.

– Чи вже почуваете себе владикою? Які відчуття?

– Є певне піднесення, бо розумієш, що маєш нове завдання, а з іншого боку – це період турбулентності, з новими викликами. В семінарії не вчать, як бути єпископом, а лише священником, що є природно. Тут десь важко уявити себе єпископом. Може, коли почнетесь примірка риз, то увійду у цей процес. Бо зараз я трохи у стресовому стані і намагаюся це впорядкувати, щоб добре і правильно використати свої зусилля. Перше, що я казав, коли почув про рішення Синоду і Святишого Отця, – що я замолодий. Є багато старших і досвідченіших священників. Але тепер щодня ближче і ближче наближаюся до цієї події.

– Коли Ви отримали пропозицію єпископської хіротонії, то могли відмовитись. Чому Ви її прийняли?

– Звичайно, кожного питають, «так» чи «ні». Але я собі подумав, що і за наше «ні» Бог спитає. Чому ти сказав «ні»? Я частина Церкви. Якщо би «ні» сказали Шептицький, Сліпий, Гузар, то не знати, чи в нас була б Церква. Ми також маємо спільноту мучеників, яка не підписала зради і в такий спосіб віддала своє життя і сказала Богові «так». Я не знаю, що мене далі чекає, але довіряю Богові і готовий служити Йому і людям.

– Ви у Львові відомі, як синкел військового капеланства і настоятель Гарнізонного храму. Чи Ви маєте на кого залишити цей напрям?

– Насамперед я радий, що наша система так вибудована, що кожен із нас відповідає за певний напрям. Навіть коли я був відсутній, то капеланство активно розвивалося. Храм – це спільнота людей, де кожен має свої обов'язки. Я не старався все прив'язати до себе, а намагався розділяти повноваження. Тому кожен капелан має свою ділянку і пустки не буде, і втрат – не буде, а темп життя Гарнізонного храму ще збільшиться. Головна наша місія – це служити для військових і їхніх сімей. Тому з цим всім впораються без проблем.

– Яким, на Вашу думку, є сучасний єпископ?

– Він передусім має бути людяним, і це риса, яка має бути характерною для всіх. Все починається з простого, з людських стосунків. Звичайно, єпископ не може бути ідеальним, бо він – людина, але кожен з нас покликаний будувати стосунки. Час ставить певні виклики і дискурс теж повинен змінюватися. Я сподіваюся, що наша Церква у такій багатоманітності виконує місію вчити бути людяними, бо хто людяний, той любить Бога і вміє це життя прожити.

– Яким шляхом Бог вів Вас до священства?

– У храмі свого дитинства я бачив приклад священника. Він заходив у святиню щоразу в іншому взутті. Це така стара школа виховання. Це був о. Мирон Підгірний. І він для мене став певним прикладом священства. Згодом я почав прислуговувати при священнику, це був наш

парох. Потім я бачив приклад інших душпастирів, які були покликані Богом до служіння в останні роки підпільної Церкви. Теж великий вплив на мене мав мій дід, який вже відійшов у вічність. Але моя бабуся, Антоніна Сус, ще жива, їй 94 роки. І я читав багато про митрополита Андрея Шептицького, він був для мене прикладом. І я мамі теж казав, що хочу бути на нього схожим. У 90-х роках ці журнали духовного змісту, книжки були зовсім новими для нас, відкриттям. Але це стало поштовхом для мене, щоб іти і наслідувати цих людей.

Потім я вступив до Бучацького лицю, де навчався із 1996 року. Я закінчив цей Колегіум, і ми були першим його випуском, потім вступив до Львівської духовної семінарії Святого Духа. Навчання у Бучачі стало для мене проривом у духовному житті. Я думав, чи іти до василіанського монастиря, чи до семінарії. Семінарія, звісно, дала своє. Я завдячую покликанням Богові і тим душпастирям, які показували дуже гарний приклад. Якийсь час я писав статті до журналу «Місіонер».

– У семінарії Ви почали займатися військовим капеланством. Чому саме цей шлях обрали?

– Тоді в семінарії були такі, як я. Разом із сьогодні вже владикою Богданом Манишиним ми пробували у семінарії відкрити нові

напрями, зокрема військове капеланство, що було трохи більше, аніж парафіяльне життя. Капеланство військове, студентське і сиріт стало дуже актуальним.

Тоді ще ніхто не розумів, що означало слово капеланство. І десь тоді ми з перших цеглинок почали будувати щось серйозне. Тут треба шукати підхід, бути гнучким, відповідати на виклики і допомагати військовим бути з Богом. Осередком була Академія сухопутних військ.

– Як Ви молодим семінаристом шукали підхід до зрілих і серйозних військових?

– Я пропонував, щоб вони обирали тему зустрічей, а загалом було цікаво. І будні зелені, а тут хтось – у чорному прийшов. І пропонує піти у паломництво, чи навіть на піцу. І ми старалися бути друзями. І багато випускників ще цих років почали мені писати. І якщо вони пам'ятають і визнають це, то значить ми знайшли правильний підхід до їхнього серця.

– У 2006 році відбулося освячення храму у військовій академії і це був перший великий проєкт. Чи не було Вам важко семінаристом шукати гроші, спілкуватися з військовим керівництвом?

– Була віра, що це є Божа справа. Військові були поза увагою всіх Церков певний час. Для мене перші місяці служіння

там були страшно невпевненими. Парафія складалася з курсантів, які не мали коштів. То фінанси брали десь з усього світу. Згодом ми повірили, що це пошириться на силові структури. Ми вихували добрих християн. Вони поверталися додому і знали, що таке Церква. Часто і православні священники дякували, що ми вихували їм хороших парафіян.

– Як вдалося створити капеланські структури? Скільки налічується сьогодні капеланів?

– Капеланська структура – 23 священники, а усіх працівників – 49.

Ми стараємося дбати про кожного. Намагаємося шукати локальні кошти серед жертвних українців, як готові нас підтримати. Дякуємо за цих людей у всьому світі.

Капеланство вимагає зусиль, але коли ти маєш підтримку, то ти маєш більше можливостей служити Богу. Стараємося, щоб семінаристи також мали стимул служити.

Я вважаю, що пожертва – це є хороший жест. Ми ніколи не оцінимо вартості того, що маємо, доки не навчимося ділитися з ближнім. Як той багатий у притчі про багатіїв та Лазаря. Людина, навіть коли заробляє, впадає в кризу. Тому важливо ділитися. Людина хоче жертвувати чесним людям. Ми заслужили репутацію чесності.

У ПЕЙНТБОЛІ ВСЕ ПО-СПРАВЖНЬОМУ

**У Міжнародному
центрі миротворчості
та безпеки
Національної академії
сухопутних військ
імені гетьмана
Петра Сагайдачного
відбувся польовий
вихід слухачів
Курсів лідерства
офіцерського складу**

Гра, яка сприяє візуалізації навичок

– Заняття з циклу «управління діями бойових груп в населеному пункті» для досягнення максимальної реалістичності проходило у навчальному комплексі «Бій у населеному пункті». Для цього використовувалось пейнтбольне спорядження. Уражені кольоровими кульками бійці полишали «поле бою». Решта продовжували виконувати поставлене завдання, – розповів старший викладач кафедри тактики факультету бойового застосування військ полковник Олег Ящишин.

Слухачі Курсів лідерства, поділившись на бойові групи, обмотували рукави червоним і зеленим скотчем. Одні мали боронити будівлю, інші захопити її і зачистити приміщення. Найголовніший елемент захисту – маска на обличчі невдовзі приховала очі та посмішки на устах тих, хто навчався. Всі пожвавішали, від попереднього виснажливого тренування не залишилося й згадки. Усі прагнули якнайшвидше розпочати таке цікаве і нетипове заняття.

«Вперед!» – пролунала команда командира групи і «двійки» та «трійки» вирушили на штурм

об'єкту. Та не пройшло й хвилини, як дехто із піднятими руками і «розмальований» пострілами залишав місце умовного бою.

– Тобі печінку розірвало, а тобі пів голови знесло, а тебе взагалі прошило кулями так, наче ти і не ховався від ворога. І хоча це гра, але вона показала усі помилки як у підході до будівлі, займанні безпечної позиції, так і у роботі всередині приміщення. На війні це були б останні хвилини вашого життя! – констатував при підбитті попередніх підсумків тренування полковник Олег Ящишин.

За словами офіцера, це було перше заняття для слухачів Курсу лідерства із застосуванням пейнтбольного спорядження. Хоча на кафедрі тактики видового навчального закладу подібні тренування проводяться з курсантами регулярно.

– Вони сприяють візуалізації навичок слухачів, спонукають їх діяти з прорахуванням ймовірних задумів противника і більш динамічно застосовувати набуті раніше навички, – пояснив офіцер.

Слід зауважити, що пейнтбольне спорядження видається на полігоні. Його у достатній кількості придбано саме для навчальних потреб як курсантів, так і слухачів.

А що тоді система «MILES»?

– Пістолет для пейнтболу, або так званий маркер складається з балону зі стиснутим повітрям, прицільного пристосування і баку чи магазину для кульок. Одного балону вистачає на декілька сотень пострілів. На середній потужності дальність стрільби складає 40-50 метрів, що дозволяє перекрити всі зони. У бак входить до 200 кульок, але ми видаємо по 30-40, наче бійці виконують завдання з автоматом. Це для того, аби вони контролювали розхід боеприпасів, – зауважив полковник Олег Ящишин.

Вага кульки 8-10 грамів, а її швидкість сягає до 90 метрів за секунду. Це достатньо для того, щоб уразити ціль у русі. А постріл з невеликої дистанції може залишити і синець на тілі.

– Під час виконання вправи із застосуванням пейнтбольного спорядження військовослужбовець більш уважний, адже знає, що можуть поцілити і в нього. Тут поєднано психологічний фактор із можливим фізичним больовим ефектом. Такі заняття значно цікавіші, аніж використання системи «MILES». Гравці можуть одразу переконатись своїй влучності і спритності або ж у неправильній тактиці дій, – поділився враженнями молодший сержант Арсеній Луценко.

За словами полковника Ящишина, під час виконання вправ на невеликій ділянці місцевості, діючи у «двійках» і «трійках», і справді краще використовувати пейнтбольне спорядження. А для опрацювання дій відділення і вище, тим більше на значному просторі, ефективнішою буде система «MILES».

– У наступному польовому виході наші слухачі будуть діяти в якості командирів відділення. Також плануємо використовувати спорядження «MILES». Матеріально-технічна база Академії дозволяє застосовувати різні методи навчання наших курсантів і слухачів, – додав старший викладач кафедри тактики полковник Олег Ящишин.

**Командувач сухопутних військ збройних сил Канади
генерал-лейтенант Уейн Д. ЕЙР:**

«МІСІЯ В УКРАЇНІ – ОДНА З НАЙВАЖЛИВИШИХ ДЛЯ КАНАДИ!»

В Україні з робочим візитом перебував командувач сухопутних військ збройних сил Канади генерал-лейтенант Уейн Д. Ейр. Наш кореспондент зустрівся із тризірковим генералом і поставив йому низку актуальних запитань

– Пане генерале, насамперед, з якою метою Ви прилетіли до України і яким питанням збираєтесь приділити особливу увагу?

– Причина мого візиту до вашої країни – відвідати наших військових, які тут перебувають у канадській навчальній тренувальній місії ЮНІФАЄР. І, зокрема, зрозуміти, яка допомога їм потрібна, щоб згодом краще підготувати майбутні ротації.

Зауважу, що це мій перший візит в Україну. До минулого літа, коли я прийняв командування сухопутними військами, я перебував у відрядженні в Кореї. Тобто, у зовсім іншій частині світу. Тому мені цікава ваша країна, бо загалом відчуваю глибокий зв'язок з Україною. Там, де я народився і виріс, а це на фермі поблизу міста Вадена, що у провінції Саскачеван, українська мова за популярністю друга після англійської. Адже саме сюди, у західну Канаду, у 20-30 роках минулого століття приїхало багато українців. Ваша діаспора доволі чисельна. До речі, місцевість цієї провінції нагадує Україну. Коли я сюди підлітав, то помітив ті ж поля, рівнини, багато ферм.

Було таке враження, що прилетів додому. Тому розумію, що зв'язок між нашими двома країнами дуже міцний та сильний.

– Канада справді давній союзник України. Ми відчуваємо підтримку як уряду країни, так і її мешканців. Чи можете Ви підсумувати, зокрема, військову допомогу Канади Збройним Силам України за 2019 рік?

– На жаль, про фінансову допомогу не можу розповісти докладно. Більше акцентую увагу на військових тренуваннях і навчаннях. І саме для цього я прибув, щоб побачити на власні очі, яку допомогу надають збройні сили Канади вашим військовим. Але можу сказати впевнено, що канадські військові передають свій досвід, аби наблизити стандарти українських збройних сил до стандартів НАТО.

– Власне, щодо НАТО. Важливим моментом для України є вступ до Північноатлантичного альянсу. Який Ваш прогноз, коли може відбутися така подія і за яких умов?

– На мій погляд, це політичне рішення і важко про таке дискуту-

вати. З військової точки зору, ми продовжуватимемо тренування ЗС України, аби наблизити їхній рівень до натівських стандартів.

– Які перспективи тренувальної місії ЮНІФАЄР в Україні?

– Маю багатий досвід, бо служив у багатьох країнах. І, зважаючи на всі ці місії й операції, які проводить Канада у світі, в Україні – одна з найважливіших! Через глобалізацію все стає дуже взаємопов'язаним. І події, які стаються в одній частині земної кулі, можуть вплинути на те, що відбувається в іншій. І мати мирну, процвітаючу та стабільну Україну важливо не тільки для Європи. Це має вплив на весь світ! І мета наших військових тут важлива і, так би мовити, висока – допомогти процвітанню України, а також зберегти мир у ній і загалом на планеті.

– Що планують канадські інструктори, щоб максимально ефективно допомагати нашій армії?

– Знаю, що місія постійно розвивається залежно від потреб і запитів ЗСУ. Наш уряд підтримує цю місію – її мандат подовжено до

березня 2022-го. І гадаю, з великою ймовірністю її продовжать і надалі. Адже на нещодавніх виборах у Канаді обидві партії – як опозиційна, так і провладна – підтримали це рішення. І ми, звичайно, дбатимемо про вдосконалення цієї місії, відповідно до потреб ваших військових.

– А чи враховується досвід, який канадські військові здобули в Україні, в їхній подальшій службі на батьківщині чи поза нею?

– Так. Ми теж запозичуємо досвід від ваших військових. Наприклад, торік у жовтні, коли я був з подібним візитом у Латвію, де відвідував наших військових, то був приємно вражений тим, що наші командири у своїй роботі використовують саме досвід, набутий в Україні.

– Ваші сусіди і партнери по НАТО – американці розширюють свій вплив на Схід і доказом цього є присутність американських військ у Польщі. Що з цього приводу думає і як діє Канада?

– Присутність Канади вже є в Латвії. Мені здається, що в самій Україні маємо найбільшу присутність наших військ, якщо порівнювати з іншими державами.

– Багато українців замислюються: скільки ще триватиме війна з Росією, яка затягнулася на шість років. Що з цього приводу Ви думаєте?

– На жаль, дуже важко спрогнозувати, скільки ця війна триватиме. Не впевнений, що хтось може це передбачити. Все залежить від багатьох чинників, чимало з яких є політичними. Ми робимо все можливе, щоб якось допомогти нашим партнерам українцям у цій ситуації.

– Хоча Ви і вперше в Україні, але, напевно, відстежуєте розвиток нашої армії. Чи можете Ви, як професійний військовий, оцінити нинішній її стан?

– Те, що бачу, це її постійний розвиток, удосконалення, навчання, що відповідає сучасним реаліям. Сподіваюся побачити більше і мати більше інформації з цього питання, подорожуючи Україною.

– Дякую за розмову!

**Бесіду вів
Віталій СТЕЧИШИН**

ХОКЕЙНИЙ «БАТЛ» У ЦЕНТРІ ЛЬВОВА

На ковзанці у центрі міста зішлися дві команди – представники збройних сил Канади зі складу військової тренувальної місії UNIFIER та юні спортсмени з хокейної команди «Галицькі леви».

З напутнім словом до спортсменів звернулись представник командування Львівського гарнізону заступник начальника Академії полковник Олексій Красюк, міський голова Львова Андрій Садовий, командир канадських військових інструкторів підполковник ЗС Канади Джефрі Туп.

– Хокей є важливою частиною канадської культури і я радий, що солдати з операції «Юніфаер» мають можливість зустрітися з львівськими хокеїстами. До речі, у Канаді чисельна українська діаспора, яка разом з канадійцями завжди підтримує Україну з часів Незалежності. Сьогодні маємо чудову нагоду не лише поспілкуватися з львів'янами, але й традиційно зіграти з ними у хокей, – наголосив підполковник Джефрі Туп.

Матч завершився нічийним результатом, а у серії булітів успішнішими були «Галицькі леви».

Ще однією цікавинкою заходу стала пісня «Hockey Night in Canada» («Ніч хокею у Канаді») у виконанні військового оркестру Національної академії сухопутних військ.

Після гри учасники обох команд зробили спільне фото. А канадійці подарували свій національний прапор з автографами гравців капітану «Галицьких левів».

НЕЗЛАМНИЙ ДУХОМ, ВІН ЇДЕ НА «ІГРИ НЕСКОРЕНИХ – 2020»

Дивлячись на цього хлопця, мимоволі захоплюєшся його прагненням до активного життя. У 22 роки він закінчив Національну академію сухопутних військ, а менш ніж за рік одним із перших вирушив захищати Україну від агресора.

Десантник Віктор Легкодух – командир розвідвзводу 1-го батальйону 25-ї окремої повітряно-десантної бригади з весни 2014-го понад пів року воював у найгарячіших точках Донбасу. Під час мінометного обстрілу зазнав численних осколкових поранень. Підступний ворожий метал пошкодив спинний мозок офіцера і ледь не позбавив його життя. Лікарям таки вдалося врятувати офіцера, однак поранення виявилось надто серйозним і Віктор лишився прикутим до візка.

Хоча «прикутий» – не зовсім вдале слово... Вже за кілька днів після операцій, просто на лікарняному ліжку він почав відновлювати заняття спортом, а згодом зустрів майбутню дружину і досягнув поставленої два роки тому мети – стати учасником національної збірної, що представлятиме Україну на «Іграх нескорених». А ще Віктор відновився на службі та отримав чергове військове звання.

Завжди веселий, активний і цілеспрямований, Легкодух нині посилено готується до міжнародних змагань INVICTUS GAMES 2020, які відбудуться у травні в Нідерландах. Що ж його надихає та звідки бере сили для досягнення мети? Про це офіцер розповів під час першого тренувального збору української команди на Олімпійській базі у Конча-Заспі.

У польовий лазарет везти не ризикнули...

Розмову із Віктором розпочали одразу після його тренувань з греблі на тренажерах. Для нього це основний вид спорту на змаганнях. Добряче виснажений,

але сповнений драйву і жаги до перемоги, офіцер дивує якоюсь просто надлюдською витримкою та... філігранною українською. Львів'янин? – перша думка з огляду на специфічну вимову... Ще раз дивлюся у свої записи – ні, родом із Дніпропетровської області, містечко Покровське...

Як з'ясувалося, вже багато років Віктор проживає у Львові. Сюди приїхав ще до війни, бо вступив до Академії сухопутних військ. У червні 2013-го був скерований на службу до 25-ї окремої десантно-штурмової бригади, тож повернувся до Дніпра, а вже 1 березня 2014 року вирушив на Схід. Амвросіївка, Старобілля, Старобешівський район, Дебальцеве... Це далеко неповний перелік топонімів, де його розвідвзвод прокладав шлях для батальйону. Бійці брали й утримували важливі висоти, визволяли міста від російських терористичних збройних формувань. А 16 серпня розділило життя Легкодуха на «до» і «після».

– Це була міна... Взвод здійснював розвідку. Потрапив під мінометний обстріл, який росіяни влаштовували щодня. У нас були поранені і вбиті... На 3-4-й раз міна впала поруч. Осколок зайшов у спину, зламав хребет і пошкодив спинний мозок, – згадує нині Віктор

Зі страшними опіками та численними переломами воїна з поля бою евакуювали одразу до Харкова.

– У польовий шпиталь везти не ризикнули. Інакше, ми з вами зараз би не розмовляли, – наголошує офіцер.

«Ігри Нескорених-2020» відбудуться 9 – 16 травня 2020 року у Гаазі (Нідерланди). Україна втретє візьме участь у змаганнях. Зважаючи на високий рівень організації та їхню популярність в Україні, фундація «Ігор нескорених» (Invictus Games) збільшила квоту для української команди – з 15 до 20 осіб

Далі – довгих 7 місяців складних операцій та важкої реабілітації у шпиталях Харкова, Одеси, Львова. Але занепасти духом Віктору не вдалось. Бо познайомився зі своєю майбутньою дружиною Галиною.

– На другий день після виписки зі шпиталю, у реабілітаційному центрі до мене підійшла молода жінка, аби оформити певні документи: медична лабораторія, яку вона представляла, збиралася відправити мене на обстеження до Варшави... А ввечері вона зателефонувала і запитала, чи можна відвідати, і взяла із собою сестру, – розповідає Віктор.

Ті гостини стали знаковими для Віктора й Галини. Одразу почали спілкуватися практично щодня. А за 7 місяців після знайомства – одружилися. І хоча пишного весілля у них не було, вони разом вже чотири роки.

– Дружина – моя найбільша підтримка. Вона завжди поруч. І на змаганнях у Нідерландах буде також. А потім... якщо кохана не проти, маю плани надолужити відсутність білої сукні й повінчатися.

Нині дружина спостерігає за тим, як Віктор активно готується до міжнародних змагань. Здається, і сама, наче тренер, засвоїла тонкощі й техніку виконання вправ. Тож допомагає порадами не лише чоловікові, а й його товаришам по збірній. Тішиться успіхами чоловіка, його наполегливим і рішучим характером. Адже «Ігри нескорених» йому «підкорилися» не одразу.

– Заняття спортом відновив з осколком у хребті, практично між операціями ще в Одесі. Спочатку брав кілограмові гантелі, потім дво-, трикілограмові. Мені казали, що я – спортивний наркоман. Але ж спорт – це рух, а рух – це життя. Це надає енергії, змушує не спинятися, ставити перед собою цілі і досягати їх. І коли три роки тому дізнався про «Ігри нескорених», вирішив спробувати сили у відборі, – розповідає офіцер.

Та потрапити до національної збірної виявилось завданням не з простих. Віктору вдалось це лише з третьої спроби...

– Вперше змагався за місце у команді 2017 року. Тоді спробував себе у пауерліфтингу. Потрапити до команди не вдалось. Спроба наступного року теж не мала успіху. Хоча тоді вже пересів на веслувальні тренажери і сподівався на успіх, бо цей вид спорту більше припав до душі. Адже він добре сприяє зміцненню спини. Оскільки маю поранення саме хребта, то чим міцніший м'язовий корсет, тим краще фізично почуваюся, – пояснює Віктор.

Окрім «Ігор нескорених», кинув собі ще один виклик

Гребля на тренажері – основний вид спорту Віктора. Ще він представлятиме Україну на міжнародній арені з нової дисципліни – хенд-байку – це ручний велосипед, а також у штовханні ядра.

Окрім «Ігор нескорених», Віктор подолав ще один виклик – нещодавно поновився на службі, отримав звання капітана, і став викладачем кафедри вогневої підготовки у Національній академії сухопутних військ. Тепер зможе ділитися знаннями й досвідом з курсантами.

– Хлопці до мене ставляться з повагою, мабуть, тому, що маю реальний бойовий досвід. Бачу, що вони дуже хочуть навчитися воювати і таки завершити цю війну нашою перемогою... – упевнено стверджує Віктор Легкодух.

Тільки не ухвалили закон про можливість для воїнів, попри поранення, проходити військову службу, офіцер одразу поновився. Каже, що такі зміни в законодавстві – неабиякий стимул для військових.

– Українські воїни – справжні бійці – нескорені, незламні. Проєкт Invictus для мене – саме про це. Також хочу нагадати про нас і наші реалії світові, – каже офіцер.

Віктор Легкодух продовжує тренування у Львові разом із ще трьома львів'янами, які потрапили до збірної. З ними, каже, уже потоваришував і відчувається наче у родинному колі.

– Про конкуренцію навіть не йдеться. Кожен радіє успіху іншого. Звісно, всі мають амбіції, десь сподіваються таки вибороти медалі. Але, навіть, якщо цього не станеться, ніхто не засмується. Адже «Ігри нескорених» – не лише спорт. Це людські взаємини, командний дух, підтримка, дружба, гарт, рух... І це важливіше за будь-які нагороди!

Наполегливістю і незламністю наших воїнів не захоплюватися неможливо. Наразі їхні тренування в розпалі. Залишається побажати удачі і насолоди від кожного дня на шляху до мрії!

Ольга МОСЬОНДЗ

«СТРАШНИЙ» ІМІДЖ ІНСТРУКТОРІВ З ВІСКОНСИНУ

Коли ти виконуєш бойові чи навчальні завдання пліч-о-пліч з представниками армій інших держав, надзвичайно важливо знати якомога більше про своїх партнерів. Адже таке розуміння торує шлях до ефективної та плідної співпраці.

На початку листопада на «бойове чергування» заступила нова зміна американських військових інструкторів, які упродовж наступних 9 місяців тренуватимуть особовий склад бойових підрозділів Збройних Сил України у Міжнародному центрі миротворчості та безпеки. Це представники 32-ї піхотної бригадної оперативно-тактичної групи «Жувіньї» Національної гвардії штату Вісконсин під командуванням полковника Джона Оклі, яка має надзвичайно цікавий родовід.

Отже, цей підрозділ був заснований ще під час Громадянської війни в США. Тоді у його складі були переважно мешканці штатів Вісконсин, Мічіган та Індіана. У той час військове формування мало декілька назв. Зокрема, уродженців Вісконсину, що служили в Потомаській армії, називали «Залізна бригада», бригада «Чорних капелюхів» або ж «Королівська бригада». Особливо ж відзначились нацгвардійці з Вісконсину під час боїв у Європі у часи Першої світової війни.

«Залісні щелепи». Таке неофіційне прізвисько дали американські журналісти солдатам з Вісконсину на початку жовтня 1917 року, описуючи їх підготовку в тренувальному польовому таборі Кемп-МакАртур у Техасі. Тоді бійці зі штатів Мічіган та Вісконсин, які входили до 32-ї дивізії, вже в перший тиждень перебування в польових таборах продемонстрували відмінний фізичний та практичний вишкіл. Преса писала: «солдати були

фізично придатними та готовими до служби в будь-який час».

32-а дивізія прибула на Західний фронт у лютому 1918 року і стала шостою дивізією США, яка приєдналася до Американських експедиційних сил під командуванням генерала Джона Дж. Першинга.

Упродовж європейської кампанії дивізія брала участь у трьох основних бойових операціях сил союзників проти 23 німецьких дивізій: битві на Марні, битві при каналі Уасі, Маасько-Аргоннській наступальній операції тощо. Незважаючи на чисельну перевагу противника, солдати дивізії проявляли визначну стійкість та здатність «проламувати» ворожу оборону.

Почесну назву Les Terribles, що дослівно перекладається з французької як «Страховиська», солдати 32-ї дивізії здобули у боях за місто Фім, атакуючи чисельно переважаючого ворога та вибиваючи його з основних та запасних ліній укріплень. У тій битві американці взяли 2153 полонених і захопили плацдарм

площею 32 кілометри (20 миль), відбиваючи кожну німецьку контратаку. Того дня командир 38-го французького корпусу Генерал де Мондесір, спостерігаючи за полем бою, побачив, як американські солдати 32-ї дивізії вибивають кайзерівських бійців з їхніх укріплень невблаганними та успішними атаками. Він вигукнув: «Oui, Oui, Les soldats terrible, tres bien, tres bien!» Згодом прізвисько «Страховиська» стало офіційною назвою, коли інший французький генерал, командир 10-ї армії Франції Шарль Манжі, описував відчайдушну атаку американців на французьке містечко Жувіньї.

Підрозділи дивізії проводили бойові рейди до самої Німеччини. Вони стали єдиними американськими військами, що ступили на землю противника в Першій світовій війні. Підрозділи 32-ї першими з військ союзників прорвали оборону відомої «лінії Гінденбурга».

Перебуваючи під майже постійним кулеметним та артилерійським вогнем, 32-а дивізія розгромила в боях під час

У ПЕРСПЕКТИВІ – ПЛІДНА СПІВПРАЦЯ

операції в Аргоннському лісі 11 німецьких дивізій, включно із підрозділами пруської гвардії та 28-ю дивізією німецької армії, відомою як «кайзерівська».

За бойові заслуги уряд Республіки Франція відзначив американське з'єднання найвищою військовою нагородою країни «Хрест військових заслуг». Відтак, кожен прапор бойових підрозділів, що входять до складу дивізії, має червоно-зелену стрічку цієї відзнаки. Крім того, на знак пошани до мужності бійців 32-ї дивізії, французи проголосили для американських солдатів офіційний статус «ном-де-гер». Що перекладається, як бойовий побратим. Такий статус отримали бійці лише однієї американської частини зі складу експедиційного війська в Європі.

Нарукавний знак дивізії – лінія, прострелена червоною стрілою, символізує той факт, що 32-а дивізія пробивала кожну німецьку лінію оборони, з якою вона стикалася під час Першої світової війни. Дорожні знаки, що позначають шосе №32 у штаті Вісконсин, мають на собі, окрім номера, ще й знак «Червоної стріли». Це єдиний дорожній знак, який увічнює пам'ять солдатів.

Одна зі старших шкіл на Філіппінах має за емблему «Червону стрілу». Це пов'язано з участю бійців 32-ї дивізії у військовій кампанії на Тихоокеанському театрі військових дій під час Другої світової війни.

Найбільший парк столиці штату Вісконсин, розташований в місті Мілуокі, має назву «парк Червоної стріли». Це данина пам'яті та шана простих американців своїм землякам-солдатам.

Як бачите, плин часу та географічні відстані не заважають представникам американської нації пишатись здобутками своїх воїнів.

**Володимир
СКОРОСТЕЦЬКИЙ**

Міжнародний центр миротворчості та безпеки (МЦМБ) Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного відвідала делегація збройних сил США на чолі з командувачем 7-го командування підготовки сухопутних військ США в Європі бригадним генералом Крістофером Норі.

Зустрічали іноземних гостей начальник видового військового вишу генерал-лейтенант Павло Ткачук та керівництво МЦМБ.

У ході візиту сторони обговорили питання підготовки військових фахівців та підрозділів ЗС України, яка здійснюється у рамках Об'єднаної багатонаціональної тренувальної групи – Україна (JMTG-U), а також можливість обміну досвідом, зокрема й у навчальних центрах 7-го командування підготовки сухопутних військ США в Європі.

На завершення зустрічі відбувся традиційний обмін сувенірами. Також генерал-лейтенант Павло Ткачук подякував бригадному генералу Крістоферу Норі за всебічну підтримку та плідну співпрацю.

ДОСВІД, ОТРИМАНИЙ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ, СТАНЕ КОРИСНИМ ДЛЯ НАРОЩЕННЯ СПРОМОЖНОСТЕЙ ВІТЧИЗНЯНОГО ВІЙСЬКА

Упродовж двох тижнів на базі Багатонаціонального міжвидового центру з підтримки боєготовності (Joint Multinational Readiness Center – JMRC), що у німецькому Хохенфельсі, проходило багатонаціональне навчання «Combined Resolve XIII». У ході тренувань штаби й підрозділи багатонаціональної дивізії успішно виконували завдання щодо стримання агресивного альянсу «Сколкан», який загарбав кілька східноєвропейських країн та мав наміри поневолити решту держав Європи.

Відповідно до сценарію маневрів, чисельний, потужний та високотехнологічний агресор активно використовував заборонені форми та способи ведення бойових дій, нехтував безпекою місцевого населення та представників міжнародних організацій, широко застосовував пропаганду, незаконні збройні формування, засоби інформаційно-психологічного впливу, радіоелектронної боротьби тощо. Основні завдання покладались на бригади збройних сил Польщі, США, та Великої Британії, до складу яких також входили підрозділи з інших країн-учасників навчання. Загальна координація ж відбувалась у штабі багатонаціональної дивізії, основу якої склали військовослужбовці ЗС Республіки Польща.

До речі, участь у багатонаціональному навчанні «Комбайнд Резолв XIII», що перекладається українською як «спільні зусилля» і яке відбувається двічі на рік, брали понад 5 тисяч військовослужбовців із 17 країн: Албанії, Великої Британії, Болгарії, Боснії і Герцеговини, Грузії, Греції, Італії, Латвії, Литви, Польщі, Північної Македонії, Нідерландів, Румунії, Словенії, США, Угорщини та України. Їхня головна мета – практичне тренування у виконанні завдань у багатонаціональному середовищі за стандартами та процедурами НАТО, підвищення рівня взаємосумісності підрозділів збройних сил країн-учасниць.

До міжнародного органу військового управління увійшли також українські військовослужбовці, які залучалися до чергування, здійснювали збір та аналіз бойових донесень від підпорядкованих підрозділів, планували й організували завдання з ураження вогнем артилерії тощо. Окрім того, вони займалися такими важливими питаннями, як планування, організація та здійснення інформаційних операцій як силами та засобами дивізії,

так і підпорядкованих підрозділів.

– Координація й інформаційна підтримка дій наших військ та інформаційно-психологічний вплив на противника – це складний та багатогранний процес. Необхідно враховувати всі можливі фактори і у фізичній зоні проведення безпосередніх бойових дій, і в інших площинах: інформаційному середовищі, кіберпросторі, аналізувати настрої місцевого населення та суспільства вцілому, внутрішньо- та зовнішньополітичні тенденції, вимоги національного законодавства та міжнародних договорів тощо, – розповів представник Національної академії сухопутних військ підполковник Антон Миرونюк, який під час навчання обіймав посаду керівника секції інформаційних операцій штабу багатонаціональної дивізії. – Для цього у нас було достатньо сил та засобів, зокрема секції зв'язків з громадськістю, цивільно-військового співробітництва, психологічних операцій. За потреби ми залучали до планування та координації інші підпорядковані підрозділи. Але у кінцевому результаті на стіл командирів для затвердження лягав узгод-

жений, виважений та збалансований план дій, який включав всі можливі виклики та загрози.

За словами офіцера, у сучасних збройних конфліктах, а саме на них ґрунтувався сценарій навчань, сторони, передусім агресор, широко застосовують усі можливі засоби для досягнення визначеної мети. При цьому противник, як правило, повністю нехтує безпекою місцевого населення та представників міжнародних організацій, правилами ведення війни, широко застосовує пропаганду, засоби інформаційно-психологічного впливу, радіоелектронної боротьби, діє у кіберпросторі.

– Саме такою інструментарію дотримувалася РФ під час анексії Криму та окупації окремих районів Донецької та Луганської областей, його ж застосовує агресор і нині, під час збройного протистояння на Сході, – пояснює Антон Миронович. – Тож український досвід протидії ворожим некінетичним засобам впливу мав чимале значення у ході маневрів. Втім, нам також було дуже важливо навчитися діяти за стандартами НАТО, винятково у правовому полі, чітко дотримуючись норм міжнародного гуманітарного права та правил ведення війни.

За перебігом багатонаціональних маневрів «Комбайнд Резолв XIII» спостерігали висо-

коповажні представники армій країн-учасниць навчання. Дії багатонаціональних підрозділів, а також штабів бригад та дивізії високо оцінив командувач сухопутних військ США в Європі генерал-лейтенант Крістофер Каволлі, який зокрема наголосив, що учасники «Комбайнд Резолв XIII» не лише відбили стрімкий наступ «противника», але й створили сприятливі умови для переходу у контрнаступ та якісно провели стабілізаційну операцію.

Наприкінці навчання командир 11-ї танкової кавалерійської дивізії генерал-майор Війська Польського Станіслав Чоснек, який очолював багатонаціональне з'єднання, подякував усім військовослужбовцям, які входили до складу штабу багатонаціональної дивізії, у тому числі й офіцерам ЗС України, та вручив сертифікати про участь у багатонаціональних маневрах.

Ігор МАХНО

ВІДЛУННЯ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ

ЧОМУ НЕ БУЛА СТВОРЕНА КОАЛІЦІЯ ЗАХОДУ З СРСР?

Починаючи з 1934 року, Сталін усвідомлював можливість нападу гітлерівської Німеччини на СРСР у контексті політики «умиротворення» Гітлера з боку Заходу. У політичних колах Франції і Великої Британії не виключали за певних умов можливості створення коаліції з СРСР, щоб запобігти катастрофі Другої світової війни (ДСВ), що насувалася. Проте, з огляду на сталінський тоталітаризм, масові репресії і штучний Голодомор в Україні, СРСР був не надто прийнятним і бажаним партнером Заходу для протидії агресивним зазіханням Гітлера. У Парижі і Лондоні вважали за найкращий вихід із ситуації - зіткнення гітлерівського і сталінського тоталітарних режимів, які могли б якщо не знищити одне одного, то в усякому разі значно послабити. Зі свого боку Сталін також вважав малоімовірним бодай ситуативний військовий союз СРСР із Францією і Британією для відсічі агресивній політиці Гітлера.

2 травня 1935 року в Парижі був підписаний і незабаром ратифікований франко-радянський договір про взаємодопомогу у разі нападу агресорів на одну із

країн. При цьому ратифікація цього договору була використана Гітлером як привід для ремілітаризації Рейнської області, що було заборонено Версальським договором. Однак, оскільки додаткову угоду до договору, яка мала визначити практичні аспекти співпраці, не було укладено, то цей договір залишався не більше ніж декларацією про наміри, без конкретних зобов'язань сторін. Одночасно було укладено аналогічний договір між СРСР і Чехословаччиною. У березні 1936 року Радянський Союз уклав договір з Монгольською Народною Республікою про взаємну допомогу. У серпні 1937 року був укладений договір про взаємний ненапад між Радянським Союзом і Китайською Республікою.

Слід зазначити, що наприкінці 30-х років минулого століття міжнародна обстановка була вкрай напружена через низку локальних воєн. У 1935 році Італія окупувала Абіссінію (Ефіопію). Влітку 1936 року Німеччина та Італія здійснили військову інтервенцію в Іспанії на боці сил генерала Ф. Франко. У 1937 році Японія, після захоплення Маньчжурії, вторглася у Північний і Центральний Китай. У липні-серпні 1938-го і травні - вересні 1939 року мали місце радянсько-

японські прикордонні конфлікти у районі озера Хасан на радянсько-китайському кордоні і річки Халхін-Гол на китайсько-монгольському кордоні.

25 листопада 1936 року у Берліні було укладено «Антикомінтернівський пакт» - японсько-німецьку угоду, спрямовану проти Комуністичного Інтернаціоналу (Комінтерну) з метою не допустити подальшого поширення комуністичної ідеології у світі. У листопаді 1937 року до «Антикомінтернівського пакту» приєдналася Італія. У серпні 1940 року у Берліні на базі «Антикомінтернівського пакту» було утворено військовий союз «Берлінський пакт» - «Вісь Рим-Берлін-Токіо». Згодом до цього блоку приєдналися Угорщина, Іспанія, Фінляндія, Карелія, Румунія, Болгарія, Хорватія, Словаччина, Данія, Ірак і Туреччина у статусі спостерігача. Японська імперія мала 9 країн-сателітів в Азійсько-Тихоокеанському регіоні. Сателітами фашистської Італії були Лівія, Албанія і Чорногорія. Від листопада 1940 року між нацистською Німеччиною і СРСР велися офіційні таємні переговори про приєднання Радянського Союзу до фашистського альянсу з метою розподілу Східної півкулі планети між учасниками «Пакту чотирьох держав»: Німеччиною, Італією, Японією та Радянським Союзом.

Пропозиція про підписання відповідної угоди була висунута Гітлером під час візиту В. Молотова до Берліна у листопаді 1940 року. Радянська сторона відразу погодилася на підписання цього пакту, але СРСР так і не став членом цього альянсу через низку застережень і умов з боку Німеччини.

Починаючи з 1937 року, Сталін дедалі більше схилявся до необхідності досягнення тимчасової політичної обуродки з Гітлером, оскільки у них, як лідерів двох тоталітарних режимів, було чимало спільного в діях і ментальності – жорстокість, підступність, цинізм і постійна боротьба за абсолютну владу у своїх країнах і в усьому світі. 10 березня 1939 року у промові на 18-му з'їзді ВКП (б) Сталін прозоро натякнув, що СРСР не бажає вступати у союз з Англією та Францією, а хоче діяти у власних інтересах. Сталін звинуватив владу Англії і Франції у відмові від політики колективної відсічі агресорам (Німеччині, Італії і Японії), в переході їх на позицію невтручання і нейтралітету, а також у підштовхуванні Німеччини на агресію проти СРСР.

Навесні і влітку 1939 року, ведучи переговори з представниками Англії і Франції щодо укладання угоди про взаємодопомогу, радянське керівництво переслідувало завдання зірвати створення єдиного антирадянського фронту. Зі свого боку, Лондон і Париж мали ідентичне завдання – не допустити зближення між Німеччиною і СРСР. 2 червня 1939 року на московських переговорах МЗС СРСР вручило представникам Великої Британії та Франції проект договору, який передбачав зобов'язання для всіх сторін у разі агресії Німеччини негайно надати допомогу іншим учасникам договору, а також східноєвропейським державам, що межують з СРСР. Однак Фінляндія, Литва, Латвія і Естонія відмовилися від гарантій з боку Великої Британії, Франції і особливо СРСР і уклали з Німеччиною договори про ненапад. Варшава категорично відмовлялася пропускати Червону Армію

через свою територію, незважаючи на тиск з боку Франції. У кінці червня англо-франко-радянські переговори зайшли в глухий кут. Сталін розглядав переговори, як засіб дипломатичної гри з метою сприяти зіткненню Німеччини з Великою Британією і Францією, розраховуючи на «світову комуністичну революцію». Прем'єр-міністр Великої Британії Н. Чемберлен також сподівався використовувати переговори з Москвою лише як засіб тиску на Гітлера, і тому всіляко їх затягував.

12 серпня для проведення переговорів до Москви прибули військові місії Франції і Британії, але вони припинилися 21 серпня у зв'язку з тим, що радянське керівництво висунуло явно неприйнятні умови співпраці. Маршал К. Ворошилов вимагав права на окупацію Червоною армією Галичини та Віленської області, які на той час входили до складу Польської держави.

У ті дні радянське керівництво займалося підготовкою до підписання договору про ненапад з Німеччиною. Безперечно, Сталін не був настільки наївним, щоб не розуміти справжніх намірів Гітлера, але він був готовий піти на все, щоб відтягнути в часі якомога пізніше початок війни з Німеччиною, до якої Червона армія не була готова. До того ж, ведучи одночасно переговори з Францією і Британією з одного

боку, та з Німеччиною – з іншого, Сталін все ж вирішив зробити ставку на Берлін, оскільки Гітлер був готовий погодитися на радянську анексію країн Прибалтики, в той час як Париж і Лондон однією з головних умов укладання договору з Москвою висували гарантії безпеки цих країн.

19 серпня 1939 року у своєму виступі на засіданні Політбюро ЦК ВКП (б) Сталін наголосив: «якщо ми укладемо угоду з британцями та французами – війни не буде, а якщо з німцями, то одразу буде війна. І тоді для нас складеться сприятлива ситуація, оскільки з'явиться можливість отримати половину Польщі та більшу частину території Балтійських держав».

4 липня міністр закордонних справ Великої Британії Е. Галіфакс, обґрунтовуючи свою позицію щодо переговорів з Москвою, заявив у британському парламенті: «Наша головна мета на переговорах з СРСР полягає в тому, щоб запобігти встановленню Росією будь-яких зв'язків з Німеччиною».

Однак ці розрахунки провалилися після підписання 23 серпня у Москві «пакту Молотова-Ріббентропа». 25 серпня В. Молотов заявив англо-французькій військовій місії, що в даній ситуації переговори Москви з Лондоном і Парижем «втрачають будь-який сенс» ...

ПІДГОТОВКА СТАЛІНА ДО ЗМОВИ З ГІТЛЕРОМ

Змова Сталіна і Гітлера була вимушеною для обох. Радянська армія ще не була готова для війни з Вермахтом, а Гітлер не міг ризикувати, розпочавши війну на два фронти - проти Заходу і СРСР одночасно. До того ж він потребував радянських матеріальних ресурсів – продовольства, палива та багато чого іншого. Схоже, що стратегія Сталіна і Гітлера у 1939 році формувалася відповідно до східної мудрості: Не можеш подолати ворога - зроби його своїм «другом».

Нищити і обезкровлювати Червону армію почав не Гітлер, а Сталін. У ході великого терору у 1937-38 рр. Сталін знищив у керівництві ВКП (б) і в лавах Червоної армії тих діячів, які потенційно могли б протидіяти його політиці змови з Гітлером. Загалом Сталін фізично знищив 43 тисячі досвідчених генералів і офіцерів. За 1937-1938 роки були розстріляні: три маршали із п'яти - М. Тухачевський, О. Єгоров і В. Блюхер; два армійських комісари I рангу із двох; два командарми I рангу із чотирьох; 12 командармів II рангу із 12; два флагмани I рангу із двох; 15 армійських комісарів II рангу із 15; 60 командирів корпусів із 67; 25 корпусних комісарів із 28; 136 командирів дивізій із 199; 221 командир бригади із 397; 34 бригадних комісари із 36. Цей страшний злочин Сталіна коштував народам СРСР

близько 27 млн. вбитих і вдвічі більше покалічених військових і цивільних осіб у часи німецько-радянської війни 1941-45 рр. У своїх спогадах маршал О. Василевський зазначав: «Без 1937-го можливо не було б війни у 1941 році взагалі. У тому, що Гітлер зважився почати війну у 1941-му році, велику роль відіграла оцінка тієї міри знищення військових кадрів, яке у нас сталося».

З травня 1939 року Сталін звільнив Максима Литвинова (Меїра Геноха Мойшевича Валлаха-Фінкельштейна) з посади наркома закордонних справ і призначив на цю посаду В.Молотова (Скрябіна), який також продовжував очолювати радянський уряд – Раднарком. До того ж Сталін усвідомлював, що прихильник європейських демократій євреї Литвинов не підходить для проведення переговорів з німцями щодо укладання договору про ненапад. У Берліні це сприйняли як обнадійливий знак. Німецьким газетам була заборонена критика на адресу сталінського режиму і СРСР. Коментуючи відставку М. Литвинова, Гітлер зауважив: «Відставка Литвинова стала вирішальним фактором. Після цього я моментально зрозумів, що у Москві ставлення до західних держав радикально змінилося». 19 серпня, за три дні до підписання пакту про ненапад, представники Німеччини та СРСР підписали надзвичайно широкий економічний договір. Того ж дня

В'ячеслав Молотов передав до Берліна проект пакту про ненапад між двома країнами. Угода гарантувала Гітлерові нейтралітет СРСР під час його війни з Францією та Британією.

У тридцяті роки Польща вела незалежну політику, і хоча вона мала договори про ненапад з СРСР (1932 р.) та з Німеччиною (1934 р.), тим не менше, Варшава відкидала пропозиції про укладення союзу з тоталітарними режимами у цих країнах, жертвою яких вона стала у вересні 1939 року при повній бездіяльності її «союзників» - Франції та Британії. Відомий афористичний вислів міністра закордонних справ Польщі Юзефа Бека: «З німцями ми ризикуємо втратити свою свободу, а з росіянами - свою душу». Непоступливість Варшави призвела до того, що у жовтні 1938 року, після анексії Судетської області, Гітлер зажадав від Польщі передачі Німеччині Вільного міста Данцига, згоди на прокладання автостради і залізниці у Східну Пруссію через польське Помор'я, а також відкритої заяви польського керівництва про те, що Польща є політичним партнером Німеччини і стратегічним противником СРСР. Польща відмовлялася задовольнити ці вимоги Гітлера, проте ні Лондон, ні Париж нічим не могли чи не хотіли допомогти Варшаві, щоб приборкати агресивні амбіції Гітлера.

На жаль, і через 80 років історія нікого нікому не вчить, і ми бачимо, чого варті гарантії США, Великої Британії і РФ, які підписали 5 грудня 1994 року так званий Будапештський меморандум про гарантії безпеки України у зв'язку з її приєднанням до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї. Пізніше до країн-підписантів меморандуму приєдналися Франція і КНР. Згода України на відмову від ядерного статусу стала першим і на сьогодні останнім у світі прецедентом, коли третя у світі за своїм ядерним потенціалом країна, добровільно відмовилась від свого ядерного арсеналу, про що сьогодні шкодує. Незважаючи на численні нагадування Києва

на всіх рівнях лідерам вищезазначених країн про їх документально зафіксовані у Будапештському меморандумі міжнародні зобов'язання, тим не менш і Вашингтон, і Лондон виявилися щонайменше безпорадними зупинити агресивні дії Москви проти України.

ПІДПИСАННЯ ДОГОВОРУ ПРО НЕНАПАД

«Пакт Молотова-Ріббентропа» терміном дії на 10 років було підписано у Москві в ніч з 23-го на 24-те серпня 1939 року міністром закордонних справ Німеччини Йоахімом фон Ріббентропом та головою Ради народних комісарів, народним комісаром закордонних справ СРСР В. Молотовим у присутності Й. Сталіна та посла Німеччини Вернера фон дер Шуленбурга. Договір про ненапад умістився на двох сторінках, а таємний протокол до нього - півтори сторінки. Пакт гарантував нейтралітет СРСР у війні Третього Рейху з Польщею і країнами Заходу, та надавав можливість окупації Радянським Союзом колишніх територій Російської імперії, а також територій, що ніколи їй не належали. Обидві держави зобов'язувалися утримуватися від будь-яких військових дій одна проти одної, висловлювали готовність не підтримувати треті держави у разі нападу на одну із договірних сторін.

Таємним додатковим протоколом визначались сфери взаємних інтересів обох держав у Східній Європі та проходження кордону між ними при розподілі Польщі. Цей документ грубо порушував суверенітет і територіальну цілісність цілої низки незалежних держав. Деякі дослідники вважають, що таємний протокол був ініціативою Сталіна і поступкою з боку Гітлера. Сталін, розуміючи, що в ситуації, що склалася, Гітлер буде згоден на будь-які поступки, під час переговорів 23 серпня несподівано для німецької сторони запропонував підписати таємний протокол до Договору. При цьому Сталін кілька разів підкреслив, що

це має бути абсолютно таємний документ. Гітлер на пропозицію Сталіна швидко погодився, оскільки вже тоді планував війну проти СРСР і знав, що територіальні придбання Сталіна не матимуть жодного значення. Додатковий таємний протокол складався з чотирьох пунктів, за якими визнавалися радянські зони впливу на третину території Польщі по лінії рік Пізи, Нарви, Вісли і Сяну, а також на території Фінляндії, Естонії, Латвії, частини Литви та Бессарабії. Новина про укладання німецько-радянського договору шокувала лідерів західних держав, оскільки більшості з них було відомо, що протягом 30-х років Москва боролася проти нацизму і фашизму, а також вела тривалі переговори з Британією і Францією про те, як зупинити Гітлера.

Ситуативному і тимчасовому зближенню між Берліном і Москвою у 1939-40 рр. сприяли спільні інтереси обох тоталітарних режимів, які однаково прагнули до повернення територій, втрачених під час Першої світової війни та внаслідок Брест-Литовського (1918) і Версальського (1919) мирних договорів. Про те, що пакт про ненапад між Третім Рейхом і СРСР є вимушеним тимчасовим ходом, щоб уникнути війни на два фронти, Гітлер не приховував ще до його підписання. Так, у розмові 11 серпня 1939 року з швейцарським дипломатом Карлом Буркхардтом він заявив: «Все, що я

роблю, спрямоване проти Росії. І якщо Захід занадто дурний і сліпий, щоб зрозуміти це, я буду змушений домовитися з росіянами, розбити Захід, і потім, після його розгрому, зібрати свої сили і рушити на Радянський Союз». Втім, за день до підписання пакту Гітлер заявив своїм генералам зовсім інше: «Сталін і я - єдині, хто бачить майбутнє. Через кілька тижнів я протягну Сталіну руку на спільному німецько-російському кордоні. І разом з ним поділю світ». Видається, що в розмові з генералами Гітлер просто блефував.

Договір про ненапад між Німеччиною і СРСР відвернув напад Японії на Радянський Союз. Японський уряд К. Хірануми, який готувався до спільної японсько-німецької війни проти СРСР, після підписання «пакту Молотова-Ріббентропа» погодився на перемир'я на Халхін-Голі і на знак протесту проти змови Гітлера зі Сталіном пішов у відставку. Інші союзники Німеччини також були незадоволені її договором про ненапад з СРСР. Б. Муссоліні висловив «глибоке почуття образи», Іспанія заявила про нейтралітет. Єдність антикомінтернівського блоку на той час була тимчасово порушена.

**Олексій ВОЛОВИЧ,
кандидат історичних наук**

(Продовження.
Закінчення
у наступному номері)

ВИВЧАЙМО УКРАЇНСЬКУ МОВУ

*Рубрику веде
доцент кафедри
гуманітарних наук
Клавдія Панасюк*

**22 травня 2019 року
Кабмін схвалив нову
редакцію Українського
правопису, в
якому подано
перелік базових
орфографічних,
граматичних,
стилістичних правил,
обов'язкових для
виконання**

Над створенням нової редакції Українського правопису працювала національна комісія. Зміни, які вона внесла, давно були на часі. Адже від початку 1990-х років, коли постало питання щодо адаптації тодішнього ще радянського правопису до норм приписів української мови, було ухвалено тимчасовий його варіант.

Сучасна редакція Українського правопису повертає до життя деякі особливості правопису 1928 року, які є частиною української орфографічної традиції і поновлення яких має сучасне наукове підґрунтя.

Безперечно, мова змінюється, і правопис має відображати насамперед її сучасний стан. Нинішня українська мова – це багатофункціональна мова з розвинутою різноманітною стилістикою, новітньою науковою термінологією. Це мова, яка взаємодіє з багатьма світовими мовами.

Так от, сучасна редакція правопису, реагуючи на виклики мовної практики, розширила межі використання орфографічних варіантів, оскільки кожен історичний період розвитку мови має свою варіантну динаміку. Пропонуючи у новій редакції правопису низку орфографічних варіантів, укладачі виходили з того, що варіантність – це органічна частина

правописного кодексу і тією чи іншою мірою вона притаманна кожній мові на різних етапах її історичного розвитку.

Відповідь на те, який з варіантів залишиться у минулому, зможе дати лише майбутнє. Комісія відреагувала на зміни у сучасній мовно-писемній практиці, визначила правила написання нових запозичених слів, нових власних назв, усунула застарілі формулювання та спростила і де це можливо, уніфікувала орфографічні норми.

Пропонуємо ознайомитися з тими змінами.

Приміром, відтепер потрібно писати: священник, гінді, госпіс, проєкт, проєкція, Дікенс, Текерей, Бекі, День Незалежності України, День Соборності України, Гоя, Савоя, Рамбує, фос, Феєрбах, Хаям.

У кличному відмінку: Ігор – Ігорю, по-батькові – Ігорьович.

У родовому відмінку :

Амстердаму й Амстердама

Гомелю й Гомеля

Ліверпулю й Ліверпуля

Лондону й Лондона

Львову й Львова

Мадриду й Мадрида

Парижу й Парижа

Чорнобилю й Чорнобиля

ГОВОРІМО ТА ПИЩІМО ПРАВИЛЬНО

НЕПРАВИЛЬНО

ПРАВИЛЬНО

Автобус по замовленню	Автобус на замовлення
Багатоманітне життя	Розмаїте (багатогранне) життя
Бастують шахтарі	Страйкують шахтарі
Без всяких підстав	Без жодних(без ніяких) підстав
Без толку	Даремно, марно, без пуття
Бути на перших ролях	Бути лідером (першим)
Валитися з рук	Падати з рук, не триматися рук
Вести переписку	Листуватися
Видалити зуб	Вирвати зуб
Вийти з положення	Вийти зі становища
Гірше всього	Найгірше, як найгірше, щонайгірше
Головуючий на зборах	Голова зборів
Губити час	Гаяти час, марнувати час
Давайте привітаємо	Привітаймо
Давати добро	Погоджуватися, давати згоду
Дай Бог здоров'я	Дай Боже здоров'я
Є сподівання, що	Сподіваємося, що
Доглядати за хворим	Доглядати хворого
Завернути в папір	Загорнути в папір
Завдяки зрадникам	Через зрадників
Застінки НКВД	Катівні НКВС
Кип'ячене молоко	Пряжене молоко
Крайні міри	Надзвичайні заходи
Крайня необхідність	Конечна потреба
Лакомий кусок	Ласий шматок
Лишній раз	Зайвий раз
Менша половина	Менша частина
Миючі засоби	Мийні засоби
Міри прийнято	Заходів ужито
Надоїдати всім	Набридати(обридати, надокучати) всім
На зворотній стороні	На звороті
Найбільш досвідчений воїн	Найдосвідченіший воїн
На основі сказаного	На підставі сказаного
Обід з трьох блюд	Обід з трьох страв
Образ життя	Спосіб (триб) життя
Одержати досвід	Набути досвід
По вашій просьбі	На ваше прохання
По всякому поводу	З усякого приводу
Подвійна гра	І нашим і вашим
Раз таке діло	Коли (якщо, раз) так
Саме необхідний	Конче необхідний
Точно знаю	Достеменно знаю
Тяжкий характер	Важка вдача
Шокуюча терапія	Шокова терапія
Який би не був	Хоч би який був

(Далі буде)

*Випускниця Академії 2019 року
лейтенант Оксана НАЗАРКО*